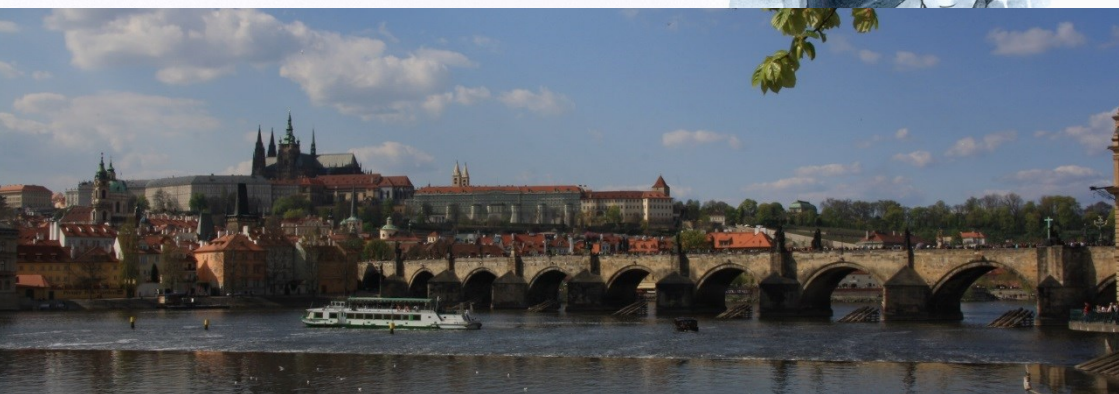

PRAGUE • CITY LINE

Turistický průvodce Prahou

Praha 1

Poznej Prahu sám

Užijte si spoustu slev a zábavy ...

Slevové kupóny

Kvíz o ceny

Mapa

Památky

Fotografie

Zajímavosti

MHD i parkování

... a další slevy uvnitř

Milí přátelé,

právě jste si pro své toulání Prahou vybrali průvodce, který vás provede těmi nejkrásnějšími místy Prahy. Místa, které by měl každý turista navštívit jako první. Můžete je směle porovnávat se známými skvosty evropské architektury, jako je Řím, Paříž. Vždyť celé centrum Prahy je zapsáno do **UNESCO**. Praha byla ve středověku jedním z nejvýznamnějších evropských měst, zde sídlil císař a ve své době byla i tím nejlepším místem pro evropské učence a umělce. Nejbohatší šlechtické rody zde budovaly výstavní paláce a možná jen těžko budete hledat krásnější barokní kostely jinde než v Praze.

Praha 1 je tím pravým centrem, které navíc nebylo poškozeno válkou. Málo kde budete chodit po stejných cestách jako před vámi **Franz Kafka, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludvík van Beethoven, Albert Einstein, Johannes Kepler, Tycho de Brahe** nebo se toulat prázdnými uličkami s oprýskanými omítkami, jako klukovská parta z **Foglarových Rychlých šípů**. A právě tady poznáte to častokrát popisové **kouzlo** staré Prahy.

Jak používat turistického průvodce

V průvodci najdete **mapu**, která vyznačuje turistickou trasu. Tu vám doporučujeme, jako **nejlepší cestu Prahou 1**, tak, abyste viděli vše nejdůležitější. S mapou nezabloudíte. V mapě jsou vyznačené **číselné zastávky u významných památek**, o kterých si přečtete v textu průvodce. Najdete zde také **odkazy na muzea, restaurace, hotely a další služby, které vám nabízejí slevu nebo je doporučujeme pro kvalitu služeb**. Najdete zde informace o MHD i parkování. V Praze doporučujeme k cestování využívat MHD. Dostanete se jednoduše a rychle všude, a to s autem rozhodně neplatí.

Abyste se ani chvíli nenudili: Kvíz Pražského Turka o ceny

Kvíz pražského Turka

Otázky jsou jednoduché a na správné odpovědi vás pro tentokrát nenechám čekat, najdete je na konci průvodce.

Cestou vás v našem průvodci bude provázet jedno z nejoblíbenějších pražských strašidel - **Pražský Turk**. Prahu zná jak své boty a proto má pro vás připravené **kvízové otázky**. Správné odpovědi pak najdete v závěru průvodce. A ceny? Když nám pošlete vaši **fotografii s průvodcem v ruce**, zařadíme vás do losování o ceny.

Určitě vás také zajímají další a podrobnější informace o cestování po Praze, jak si zdejší pobyt nejlépe užít a jak také nikomu nenaleťt. Užitečné rady najdete zde. Určitě si je přečtete! A když vás

bude zajímat více z historie, přečtete si dalšího našeho průvodce, který vám také vše usnadní.

Přejeme Vám hezký pobyt, dobrou zábavu a věříme, že se do Prahy a k našim průvodcům budete rádi vracet. Můžete s nimi poznat další místa a využít jiné slevy. Všechny průvodce stahujte na

www.praguecityline.cz nebo www.praguecityline.com.

Chcete-li se tedy nyní projít Prahou, odhalit něco z jejích tajemství a kouzel, čtěte dál.

Vaše redakce Prague City Line

ZÁKLADNÍCH ÚDAJE O TRASE

Začátek trasy: Náměstí republiky - stanice metra na trase B, nebo zastávka tram č.

Konec trasy: Náměstí republiky

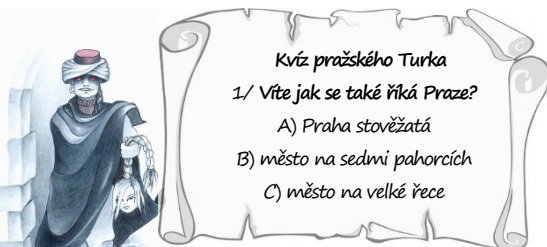
Délka trasy: 7,5 km

Čas chůze: 5 hod 30 min

Doporučení: rozložte si na více dnů

můžete chodit po stejných cestách jako stavitel Petr Parléř nebo astronomové Tycho de Brahe a Johannes Kepler. Wolfgang Amadeus Mozart zde zažil své největší životní úspěchy. Franz Kafka napsal své nejkrásnější romány a rabbi Löw stvořil z hlíny umělého člověka zvaného Golem. I klukovská parta z Foglarových Rychlých šípů se proháněla po místních uličkách.

Praha 1 se historicky dělí do 4 částí, dříve samostatných měst, která se odlišovala nejen svou polohou, ale hlavně svým obyvatelstvem a postavením.

Kvíz pražského Turka

1/ Víte jak se také říká Praze?

A) Praha stověžatá

B) město na sedmi pahorcích

C) město na velké řece

Historické centrum Prahy s atmosférou středověkých uliček připomínajících staré obchodní stezky, honosné královské průvody, rytířské turnaje i husitské bouře, je od roku 1992 zapsáno do Seznamu světového a kulturního dědictví **UNESCO**. Asi nikde jinde nenajdete takovou koncentraci **historických památek** a míst, kde na vás dýchá historie a romantika dávno zašlých časů. Málo kde se můžete na tolika místech zastavit a odpočívat v překrásných udržovaných **zahradách a parcích** a málo kde

Staré Město - Vltavské nábřeží

Staré Město pražské

Staré Město pražské je tím pravým srdcem Prahy, bylo osídleno již v 11. století a společně s Pražským hradem je její nejstarší částí. Střed Starého Města tvoří Staroměstské náměstí. Část Starého Města pražského se dodnes nachází na původním středověkém půdorysu, jehož úzké uličky jsou obklopeny domy s mnohdy zajímavou i tajuplnou historií.

Městská práva byly Starému Městu uděleny v roce 1338 králem Janem Lucemburským. Většina Evropy jej zná jako českého krále Jana, který byl srdcem pravým středověkým rytířem. Padl u Kresčaku, známé bitvě 100.leté války mezi Francií a Anglií. Zde bojoval na straně francouzského krále. Dodnes ho za to mají Francouzi ve velké úctě, protože je to jediný cizí panovník, který se neváhal bit a zemřít za francouzskou věc a přitom se tato válka netýkala jeho vlastní země.

Obecní dům

národnostně laděné spory, které mnohdy vrcholili pouličními bitkami právě v těchto místech.

Obecní dům byl tedy postaven, jako reprezentativní stavba, jak po stránce architektonické, tak po stránce technické. Našli byste v něm supermoderní zařízení, v tehdejší střední Evropě nevidané. Např. 28 elektrických a hydraulických výtahů, vzduchotechniku s dálkovým ovládáním, centrální vysavač nebo největší elektrické varhany v Rakousku – Uhersku. Poprvé zde byl také použit výkřik pokroku – linoleum.

1. Obecní dům

Nám. Republiky 5, Praha 1
E-mail: info@obecnidum.cz
Otevřeno: denně 10.00-18.00

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/obecnidum

Nyní před sebou vidíte jednu z nejdůležitějších staveb české státnosti. **Právě zde byla vyhlášena 28.října 1918**

vyhlášena samostatná Československá republika.

Tato pro novodobou českou historii zásadní událost, navazovala na nové uspořádání Evropy po první světové válce a rozpad Rakouska - Uherska.

Obecní dům je nádhernou ukázkou pražské **secese**. Dala jej postavit pražská obec v letech 1905 -12. Chtěla tím podpořit český společenský život a české národní cítění a vytvořit tak protiváhu nedalekému Německému domu, kde se scházeli německy mluvící obyvatelé Prahy. Mezi česky a německy mluvícím obyvatelstvem vznikaly dlouhodobě

I výzdoba Obecního domu byla velkolepá. Nejvíce viditelná je **mozaika nad průčelím** od Karla Špinara s názvem **Hold Praze a sousedů Ladislava Šalouna Ponižení a Vzkříšení národa**. Najdete zde množství dalších uměleckých ztvárnění české historie a umění, od nejvýznamnějších českých umělců té doby např. Alfonse Muchy, Mikoláše Alše nebo J.V. Myslbeka. A to vše jak v exteriéru, tak i v neuvěřitelných 1240 místnostech, které v Obecním domě jsou. Jednou z nich je i hlavní pražský koncertní sál - **Smetanova síň**. Tu můžete znát z koncertů mezinárodního hudebního **festivalu Pražské jaro**, který se zde pravidelně koná od roku 1946.

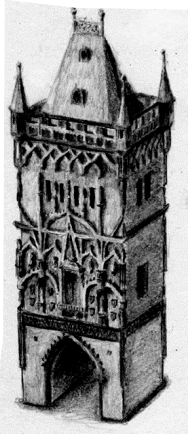
A co zde bylo před Obecním domem? Původně zde stávala další významná stavba české historie. Rezidence českých králů **Královský dvůr**, kterou nechal kolem roku 1380 zbudovat král Václav IV., vnuk již zmíněného Jana Lucemburského. Jako **panovnická rezidence** sloužil od roku 1383 do roku 1484, v dobách, kdy buď pro panovníka nebyl dostatečně upravený sídelní **Pražský hrad**, nebo se panovník jednoduše nechtěl zabývat svými panovnickými povinnostmi, jako byli např. audience. Královský dvůr byl stržen až v době rozporuplné asanace v 19.století, kdy se Praha, jako mnoho dalších českých a evropských měst měnila ze středověkého města v „moderní“ město se širokými ulicemi a reprezentativními budovami.

v této stěně můžete prohlédnout menší výklenek, sloužící ve středověku jako prevět.

Celetná ulice:

Celetná ulice, do které právě vstupujete, patří **mezi nejstarší a nejdůležitější staroměstské ulice**. Ve 14. století, za vlády jednoho z nejvýznamnějších českých a i evropských panovníků, krále a římského císaře Karla IV., vzrostl i význam Celetné ulice, která se stala součástí tzv. **Královské cesty**. Královská cesta byla trasa, kterou museli **dle protokolu projít čeští panovníci v den své korunovace**. Vedla od Vyšehradu – druhého pražského hradu, Celetnou ulicí přes Staroměstské náměstí, Karlovu ulici, Karlův most až na Pražský hrad, kde ve Svatovítské katedrále probíhala samotná korunovace budoucího panovníka. Název ulice je pravděpodobně odvozen od pekařských výrobků zvaných **Calty** – toto pletené pečivo se tu peklo kdysi ve středověku. Celetná ulice je plná zajímavých a **historicky cenných** staveb, jejichž základ byl vytvořen již v období gotiky, tyto stavby byly později renesančně a hlavně barokně přestavěny. Celetná ulice bývá proto pokládána za jednu z klenotnic pražské architektury.

2. Prašná brána

Na Příkopě, Praha 1

Otevřeno: 1.4.-2.11, denně 10.00-18.00

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/prasna-brana

Prašná brána byla součástí středověké hradby, která obepínala celé Staré Město a bylo jí možné do města vejít. Byla postavena roku 1475 v gotickém slohu Matějem Rejskem z Prostějova jako dar Staroměstských králi Vladislavu Jagellonskému. Brána se původně jmenovala Horská, název Prašná dostala až v 17. století, protože v ní **byl uskladněn střelný prach**. Dnešní vzhled brány pochází z let 1875 - 76, kdy ji v pseudogotickém slohu restauroval **Josef Mocker**.

Sochařskou výzdobu brány tvoří sochy českých králů - na východní straně Přemysl Otakar II. a Karel IV., na západní straně Jiří z Poděbrad a Vladislav Jagellonský. **Prašná brána** je vysoká **65 metrů**, **vyhlídkový ochoz**, ze kterého turisté pohlížejí na Prahu, se nachází ve výšce **44 metrů** a dochovalé točité schodiště má 186 kamenných schodů. Kromě soch panovníků a znaků královských měst jsou ve zdech brány zachyceny i lehce erotické motivy, můžete si je prohlédnout ve zdi, sousedící s Obecním domem. Dále si

3. Dům U Černé Matky Boží

Ovocný trh 19, Praha 1

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/dum-u-cerne-matky-bozi

Kvíz pražského Turka

2/ Pamatujete si, proč se brána jmenuje Prašná?

- A) při korunovačních průvodech se za kopyty koní tvořila oblaka prachu, která bránu téměř zahallila
- B) sloužila jako skladiště střelného prachu
- C) nechal ji postavit Alfréd Prach

Dům U Černé Matky Boží

Tento dům zmiňujeme hlavně pro jeho architekturu. Na rozdíl od ostatních domů v Celetné ulici je postaven v tehdy moderním a pokrokovém stylu - **kubismu**. A ten je v architektuře považován za typicky český. Kubismus je inspirován malířstvím, kde se tento směr uplatnil daleko více. V počátcích jej propagovali zejména malíři P. Picasso a C. Braque. I název kubismus byl poprvé použit ve Francii právě pro malířství a je odvozen od latinského slova "cubus" krychle.

Brzy poté se název ujal i pro architekturu, kde vyjadřuje úsilí stavitele vrátit se k prostým geometrickým tvarům. **A právě česká kubistická architektura je světovým unikátem** - nikde jinde na světě se kubismus v takové míře neprojevil a nevyvíjel. Zvláště pak v Praze, kde kubismus na krátkou dobu platil za ucelený životní styl.

Dům U Černé Matky Boží je jednou z nejlepších ukázek českého kubismu. V letech 1911 - 1912 jej jako nejstarší pražskou kubistickou stavbou postavil architekt Josef Gočár. Dům s železobetonovou konstrukcí má všechny své části kubistické - tedy geometrické a přitom krásně zapadá mezi ostatní domy. Kubisticky byl zařízen i vnitřním vybavením. Od nábytku po skleničky. Jedinou výjimkou v kubismu byl

domovní znak - **barokní soška černé Madony s dítětem**, umístěná na nároží 1. patra za zlatou mříží, pocházející z domu, který zde stál dříve.

Černá madona, jako znamení domu, se pro svůj význam dostala i do jeho názvu. Legendy o „černé madoně“ říkají, že pokud je někde umístěn **její obraz, její soška nebo jiné její vyobrazení**, dějí se na tomto místě zázraky. Černých madon je v celé Evropě málo. Nenajdete jich o mnoho více než 450. Místa, kde se nacházejí jsou velmi často mystická. Ta nejznámější je ve francouzském Chartres.

Říká se také, že se pod černými madonami nacházejí **podzemní chodby nebo prameny** a madony je chrání. A to se zde potvrdilo.

Víte že?

Mystika **černých Madon** vzrušuje lidi již od pradávna a není spojována pouze s křesťanstvím. Původně tak byla zobrazována nejuctívající egyptská bohyně Isis s malým Horem v náručí.

4. Kostel sv. Jakuba

Malá Štupartská 6, Praha 1

Otevřeno: denně 9.30 - 12.00 a 14.00 - 16.00

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/kostel-sv-jakuba

Kostel byl původně součástí kláštera minoritů. Byl **založen ve 13. století**. V roce 1311 se zde konala korunovační hostina krále Jana Lucemburského a Elišky Přemyslovny, dědičky Českého království po vymřelém rodu Přemyslovců. Kostel během své historie několikrát vyhořel, jednou dokonce po úderu blesku. Svoji dnešní **barokní podobu** získal na konci 17. století. **Kostel dnes patří mezi nejvýznamnější pražské kostely a je vyhlášený svoji akustikou a krásou varhanních koncertů.**

Než vejdete do kostela, všimněte si štukových figurálních kompozic na průčelí jejichž autorem je Ital Ottavio Mosto. Nad hlavním vchodem uvnitř, je pak znázorněn sv. Jakub, patron kostela v tradičním poutnickém oděvu a s holí v ruce.

V kostele se nachází **21 oltářů** od takových mistrů, jakými byli J. Heinsch, Petr Brandl (umístil se mezi 100 nejvýznamnějšími umělci světa) nebo V. V. Reiner, jehož obraz Umučení sv. Jakuba zdobí hlavní oltář. Po katedrále sv. Víta na Pražském hradě je kostel sv. Jakuba **nejdelší pražský kostel**. V levé lodi zaujme především barokní náhrobek nejvyššího českého kancléře J. V. Vratislava z Mitrovic, navržený Janem Bernardem Fischerem z Erlachu, zdobený sochami Ferdinanda Maxmiliána Brokoffa. Tento náhrobek je považován za nejkrásnější v Čechách. Pod náhrobkem v podzemí je hrobka hrabat z Mitrovic. Ve spojení s tímto náhrobkem je známa pověst, že hrabě zde byl omylem pochován za živa a po čtyřech letech, kdy byla hrobka znovu otevřena, bylo jeho tělo nalezeno v sedící poloze jak se marně snaží otevřít poklop hrobky. Skutečnost je ovšem taková, že hrabě z Mitrovic zemřel a byl pochován ve Vídni.

Na hlavním oltáři se nachází dřevěná socha Panny Marie, vzácná památka z 15. století, o níž pověst vypravuje, že byla vždy pokládána za **zázračnou**. Lidé ji nosili

Kostel Sv. Jakuba

cenné dary, zlaté předměty nevyjímaje. Jednou přišel do kostela zloděj, a když viděl to ohromné bohatství, které bylo kolem sochy shromážděno, rozhodl se, že v kostele vyčká na noc, a vše si odnese. V noci se přikradl k soše Panny Marie, vylezl si na oltář a bral jí z krku zlaté řetízky a dukáty. V té chvíli ucítil, jak jej socha uchopila za ruku a drží. Marně se snažil vykroutit z jejího sevření. Nakonec usnul vyčerpáním. Ráno jej našel kostelník a zavolał mnichy. Představený kláštera se zeptal sochy, co mají se zlodějem dělat, jak ho mají potrestat. Socha, která zloděje až do této chvíle držela, povolila stisk, až když mnich navrhnul, že zloději bude useknuta pravá ruka. Zloději pak byla před kostelem ruka utáta a na památku této události je dodnes zavěšena na řetízku v kostele vpravo od vchodu.

Kvíz pražského Turka
3/ Pražský Turek je jedno z nejznámějších strašidel Starého města. Víte, jaký zločin spáchal a proč musí strašit?

- A) zabil královského zbrojře
- B) posmíval se knězi z nedalekého Týnského chrámu
- C) zabil dceru šenkýře s níž se zasnoubil, a která se během jeho pobytu v Turecku vdala za jiného

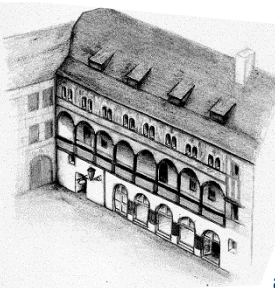
Svatojanský kostel je známý i díky **Foglarově Záhadě hlavolamu**, neboť právě v tomto kostele byl **zvoníkem Jan Tleskač**, jehož záhadnou smrt Rychlé šípy vyšetřovaly.

5. Ungelt (Týnský dvůr)

Malá Štupartská 6, Praha 1

Otevřeno: denně 9.30-12.00 a 14.00-16.00

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/ungelt

Ungelt neboli Týnský dvůr, je jednou z nejceněnějších pražských památek. Dříve to byl ohrazený kupecký dvůr a sloužil k ochraně cizích kupců a jejich zboží. Podle archeologických nálezů sahá vznik dvora do **dvanactého století**.

V té době byl od okolního města oddělen pomocí příkopu a zdi. Zachované registry kupec-

kého dvora uvádějí, že do něj proudily tisíce **kupeckých vozů z celé Evropy i známého světa**. Ty přivážely nepřetržitě **množství zboží**. Jednalo se o **zlato, stříbro**, měď, jantar, sůl, nářadí, různé **druhy látek, kožešin**, koberců. Obchodu se nevyhnula ani **živá zvířata**.

V Ungeltu byli kupci pod plnou královskou ochranou, která však nebyla zdarma. Zboží, které kupci přiváželi, muselo být **procleno – um Geld**, od toho také název. Každý, kdo do dvora vstoupil, musel nejprve **odevzdat veškeré zbraně**. Dále pak pokračoval do míst, kde se jeho zboží **zvážilo, změřilo**, kde se **vypočítalo clo**. Poté se zde na několik dní ubytoval a současně nesměl dvůr opustit, protože celnice dlouhou dobu sloužila i jako karanténa, aby cizí kupci nepřinesli do města nebezpečné nákazy. **Největšího rozmachu** zažila celnice ve 14. století v období vlády císaře Karla IV. a jeho syna krále Václava IV., proclívat se zde skočilo až v 16. století, kdy se Ungelt začal zastavovat obytnými domy. Dnes zde můžete vidět **původní tvar hrazeného dvora se dvěma branami a 18 domů**. Na domech jsou stopy architektonických slohů všech dob, každý dům je jiný, přesto dohromady vytvářejí harmonický celek. Nejvýznamnější stavbou je zde **renesanční palác Granovských**, pod kterým projdete cestou na Staroměstské náměstí. Král Ferdinand I. jej věnoval r. 1558 celnímu úředníkovi Jakubu Granovskému z Granova za věrné služby. Nový majitel dům v polovině 16. st. přestavěl ve slohu renesančním, okrášlil

jej nádhernými sgrafity a nástěnnými malbami. Je to dvoupatrová budova s arkádovou lodžií na straně dvora. Sgrafita nad portálem z Týnské ul. představují nalevo asi Ferdinanda I., napravo Jakuba Granovského. **Na lodžií jsou malby**, které představují výjev z bible a řecké mytologie.

Staroměstské náměstí

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/staromestske-namesti

Staroměstské náměstí v Praze je podle mnoha turistů **nejkrásnějším náměstím** v Evropě. Navštěvují jej hlavně kvůli **Orloji**, na kterém sledují pohybující se figurky apoštolů. Náměstí je ale mnohem **zajímavější** a má nezaměnitelnou a velmi dlouhou **historii**. Bylo svědkem mnoha **dějinných událostí** a i dnes je centrem **všeho dění** v Praze.

V místech, kde se dnes procházíme, se v minulosti rozprostíralo rozsáhlé tržiště. Od pradávna bylo **totiž Staroměstské náměstí** velice **významným obchodním centrem**. Podle **historických pramenů** mělo tržiště již od roku 1211 vlastního správce, který zde dohlížel a také vybíral od obchodníků poplatky. Důležitý **historický zlom** nastal roku 1338. Tehdy panovník **Jan Lucemburský**, udělil **Starému Městu**

povolení k výstavbě **vlastní radnice**. A Pražané, jako nejvhodnější místo, vybrali právě **Staroměstské náměstí**.

Náměstí bylo také dějištěm mnoha **důležitých událostí**. V roce 1321 zde pořádal král **Jan Lucemburský rytířský turnaj**, kterého se také sám zúčastnil. Byl nešťastně zraněn a delší dobu pak bojoval o život. Roku 1422 zde došlo k popravě **Jana Želivského**, jednoho z vůdců **husitského hnutí**.

Mezi nejsmutnější okamžiky staroměstských dějin patří **rok 1621** – na počátku **30-ti leté války**, která tehdy ničivě zasáhla celou Evropu. V tomto roce zde bylo **popraveno 27 českých pánů, rytířů a měšťanů**, vůdců odboje proti Habsburkům. Tuto událost připomíná pamětní deska na východním průčelí Staroměstské radnice a **27 křížů** zabudovaných do dláždění u radnice připomíná místo jejich popravy. Traduje se, že císař Ferdinand, který dal odbojné Čechy stít, nechal během popravy hlasitě bubnovat, aby neslyšel hrdé výkřiky odsouzených. Např. Prokop Dvořický z Olbramovic před svou smrtí zvolal: „Povězte tomu císaři, že já nyní stojím na jeho nepravém soudu, ale on státi musí na hrozném a spravedlivém.“

Roku 1902 se na **Staroměstském náměstí** konala **manifestace**, jejíž snahou bylo zavedení **všeobecného volebního práva**. Významný byl také rok 1915. Bylo tomu tehdy přesně pět set let, kdy byl **upálen mistr Jan Hus**. Na památku významného husitského reformátora byl v srdci náměstí **odhalen jeho Pomník**. **14. října 1918** se zde konala demonstrace za vyhlášení **nezávislosti** na

tehdejší Rakousku – Uhersku. Na konci **Druhé světové války**, v době okupace nacistickým Německem se zde odehrály **rozsáhlé boje**, jejichž důsledkem bylo **zničeno množství staveb**. **Velmi poničena byla Staroměstská radnice**, kdy byla zbořena její část otočená do náměstí s nenahraditelným archivem starých písemností a **vyhořel Orloj**. V roce 1948 zde první komunistický prezident **Klement Gottwald** vyhlásil svým projevem **převzetí vlády nad republikou** komunistickou stranou.

Na náměstí se zachovaly pozůstatky velmi staré městské zástavby. Původně zde, jako na téměř celém Starém Městě, byla úroveň terénu o dva až tři metry níže, a díky tomuto jsou v současných domech **zbytky románských sklepů** (na přelomu 13. a 14. století, kdy Praha měla velké problémy se záplavami od řeky Vltavy se uměle úroveň celého Starého Města zvýšila o 3,5 až 4 metry, takže dnes se procházíme ve výši prvních pater staveb z doby románské). Dnes jsou v mnohých sklepech vybudovány restaurace, vinárny, při jejichž návštěvě si můžete tyto staré prostory prohlédnout. Celkově jsou domy na Staroměstském náměstí **klenotnicí téměř všech architektonických slohů**. Najdete zde stopy gotiky, renesance i baroka. Převážně na jižní straně Staroměstského náměstí najdete domy, které jsou vybudovány ještě na středověkých parcelách, což se vyznačuje jejich úzkými štíty směrem do náměstí.

Nejvýznamnější domy náměstí:

Palác Golz-Kinských, který viditelně vystupuje do prostoru náměstí byl v letech 1755 – 65 posta-

Staroměstské náměstí

1. Palác Golz-Kinských
2. Dům u Kamenného zvonu

3. Dům u bílého jednorožce
4. Týnský chrám
5. Štorchův dům
6. Pomník Mistra Jana Husa
7. Staroměstská radnice
8. Kostel sv. Mikuláše

Staroměstské náměstí s Týnským chrámem s Staroměstskou radnicí

ven Anselmem Luragem podle plánů jednoho z nejuznávanějších barokních architektů K.I. Dietzenhofera. Rokokový palác je vyzdoben štukami C.G. Bossiho a sochami Iganáce Františka Platzera. Palác jako jediná stavba na náměstí značně vystupuje z celistvé řady okolní zástavby. Dle historických pramenů prý hrabě Kinský hodně toužil po tom, aby bylo na první pohled patrné jeho významné postavení v zemi a bohatství. Proto když si zde nechal stavět palác, se rozhodl, že bude větší a širší než všechny ostatní domy na náměstí. A protože již tehdy existovalo v Praze nařízení, podle kterého všechny domy na náměstí nesmí vybočovat z řady okolní zástavby, uplatil hrabě staroměstské radní, aby mohl toto nařízení porušit. Během stavby paláce nechal kolem rozestavěné budovy postavit zeď, aby nebylo na první pohled patrné co zamýšlí. Po dokončení stavby a stržení prozatímní zdi byli všichni Pražané zděšeni jak palác hraběte Kinského porušuje ráz náměstí. Uplacení úředníci byli z radnice vyhozeni, ale palác zůstal stát v původní podobě dodnes.

Roku 1843 se zde narodila baronka **Berta Suttnerová** (Kinská), obdivovaná přítelkyně **Alfreda Nobela**, a první žena, která získala Nobelovu cenu (Nobelova cena za mír v roce 1905). V 19. století se zde také nacházelo německé gymnázium, které navštěvoval světoznámý spisovatel **Franz Kafka**. V paláci je dnes Národní galerie.

Dům U kamenného zvonu na východní straně náměstí je snad nejkrásnější stavbou Staroměstského náměstí. Tento vzácně dochovaný dům je mimořádnou gotickou palácovou

architekturou věžového charakteru. Pravděpodobně patřil do majetku **královny Elišky Přemyslovny** – manželky Jana Lucemburského. Pravděpodobně zde bydlel v době svého návratu do Čech mladý kralevec Karel, pozdější císař **Karel IV.**

Dům U kamenného zvonu je stavba původně románská, jak o tom svědčí ve sklepě nalezené **zdivo z 12. století**. V současné době je **součástí Galerie hlavního města Prahy**, která zde pořádá koncerty a dům slouží jako výstavní síň.

Dům U Bílého jednorozce. Tento dům je goticky a renesančně přestavěný a v druhé polovině 18. století získal

Dům u kamenného zvonu a palác Golz-Kinských

Víte že?

Albert Einstein byl také vynikajícím houslistou? Každé úterý se na Staroměstském náměstí potkával v proslulé kavárně Berty Fantové v domě U bílého jednorožce s židovskou elitou Prahy. S Franzem Kafkou a za klavírního doprovodu Maxe Broda tu pravidelně hrával na housle Mozartovy sonáty. V Praze se také intenzivně zabýval rozvinutím teorie relativity a často mluvil o svém přesvědčení, že získá Nobelovu cenu.

pozdně barokní fasádu. Pod nárožím domu se nachází románská místnost z přelomu 12. a 13. století. Zde se také narodila Josefína Dušková známá přítelkyně hudebního skladatele **W.A. Mozarta**.

Štorchův dům. Dům je známý svým malovaným průčelím, pochází z let 1896–1897. Malby na fasádě byly zhotoveny podle kartuší významného českého malíře Mikoláše Alše. Hlavní dominantou malby je jezdecká postava sv. Václava. Ten sedí na bílém koni a v ruce drží praporec. Sv. Václav je jeden z patronů českého národa a plní úlohu jeho ochránce. Rostlinný ornament pod kopyty koně doplňují znaky svato-václavské orlice a českého lva. Nad stromem krouží pták – symbol svobody českého národa a dole se pak marně snaží vylézt ještěr, který zde představuje nepřátele státní samostatnosti.

6. Chrám Panny Marie před Týnem (Týnský chrám)

Staroměstské náměstí, 110 00 Praha 1

Otevřeno: denně 9.30–12.00 a 14.00–16.00

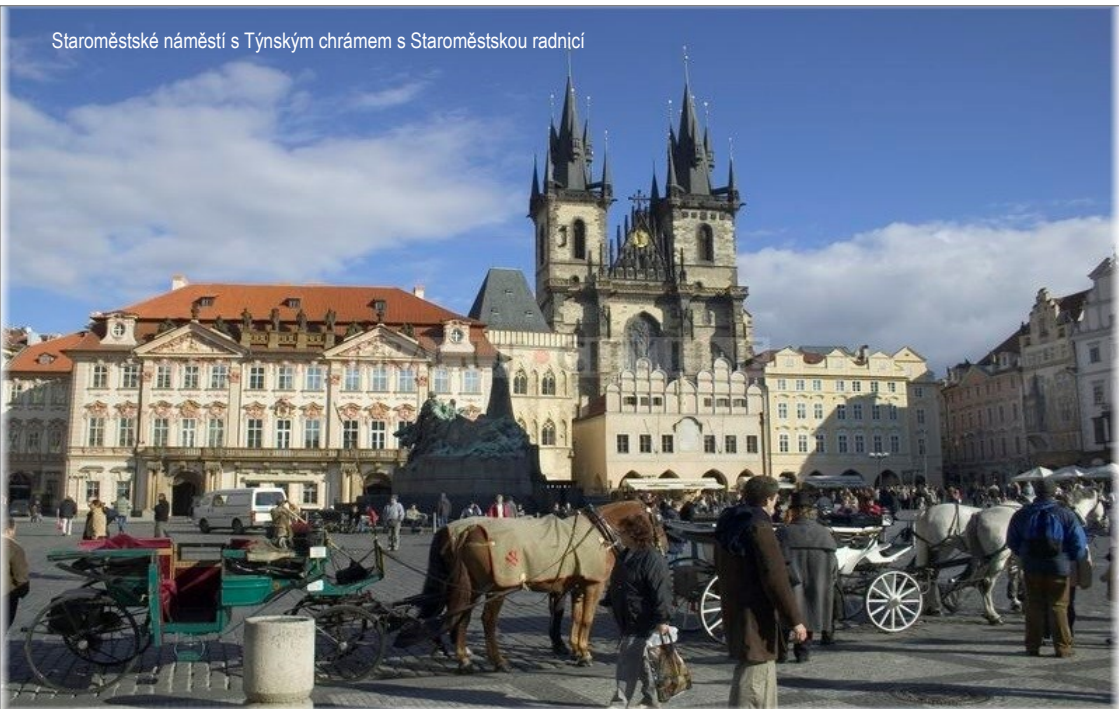
Podrobné informace na: www.praquecityline.cz/pamatky/tynsky-chram

Nedaleko **Staroměstské radnice** se do výše tyčí památka, utvářející neodmyslitelné panorama Prahy. Jedná se o **Chrám Matky Boží před Týnem**, který je nesprávně označován také jako Týnský chrám.

Chrám Panny Marie před Týnem je postaven v gotickém slohu, dvojice jeho 80 m vysokých věží, z nichž jižní je o poznání silnější, tvoří protipól staroměstské radniční věži. Se stavbou chrámu bylo započato ve 14. století na místě původního románského kostelíka z 12. století, který sloužil jako špitální kostel pro cizí kupce, kteří v této době přebývali v Ungeltu. Jeho zdi si pamatovaly např. **kázání významného církevního reformátora, Konráda Waldhausera**, který patřil k předchůdcům **Mistra Jana Husa**.

O sto let později byla zahájena další rozsáhlá **přestavba kostela, tentokrát ve stylu vrcholné gotiky**, po které se

Staroměstské náměstí s Týnským chrámem s Staroměstskou radnicí

Staroměstské náměstí s Týnským chrámem s Staroměstskou radnicí

zrodil hlavní kostel Starého Města pražského. Na výstavbě se podíleli významní stavitelé té doby, **Matyáš z Arrasu** nebo **Petr Parléř**.

Klíčovou roli zaujímal chrám v **dobách husitských válek**, kdy se stal významným náboženským centrem **příznivců Jana Husa**. Od roku 1427 v něm byl farářem **Jan Rokycana**, pozdější volený husitský arcibiskup. Podle pověsti bylo v roce 1437 dřevo připravené na stavbu krovu hlavního husitského kostela v Praze nakonec použito na stavbu šibenice pro husitského vůdce **Jana Roháče z Dubé** a naopak byl krov za 20 let poté postaven ze dřeva, které bylo původně určeno pro slavnostní pódium pro **svatbu krále Ladislava Pohrobka**. Mladý panovník ovšem těsně před svatbou zemřel.

škody, neboť došlo k **pониčení celého západního štítu**, ale také krovu věže. Tyto škody byly ale opraveny při **rekonstrukci stavby** v druhé polovině devatenáctého století.

Chrámy Matky Boží před Týnem je trojlodní gotická bazilika, do které je možné **vstoupit čtyřmi portály**. Stavbě dominují dvě, **osmdesát metrů vysoké věže**, mezi kterými se do výše tyčí **gotický štít s reliéfem Madony**. Součástí chrámu je mimo jiné také **kaple svatého Kříže**, **svaté Ludmily** a **kaple Panny Marie**. Unikátní památkou je například **cinová křtitelnice**, která patří mezi **nejstarší a největší v Praze**. Pochází z roku 1414 a patří mezi původní vybavení kostela z těchto let. Další **významnou památkou je také hlavní oltář**, na kterém je **umístěn obraz Nanebevzetí Panny Marie** od jednoho z nejvýznamnějších českých malířů, **Karla Škréty**.

Pokud

Po porážce na Bílé Hoře připadl kostel opět do **správy katolíků**. Nešťastným se stal rok 1679, kdy chrám **postihl mohutný požár**. Hořelo také v roce 1819, kdy se **požár rozšířil až do celé severní věže**. Zanechal za sebou rozsáhlé

Kvíz pražského Turka

4/ Podíváte-li se v blízkosti pomníku Mistra Jana Husa směrem k zemi, uvidíte, že **dlažbu protíná záhadná přímka, zakončená zlatou destičkou** co označuje a k čemu sloužila?

- A) místo staroměstského popraviště
- B) poledník, podle něhož byl v minulosti řízen pražský čas
- C) místo, kde stával morový sloup

Pomník Mistra Jana Husa

chrám navštívíte, nezapomeňte si prohlédnout **náhrobek významného astronoma a astrologa Tycho Brahe**. K jeho portrétu se **vztahuje také jedna z pověstí**, která říká, že ten, kdo se dotkne jeho pravé tváře, **přestanou jej bolet zuby**.

7. Pomník Mistra Jana Husa

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/pomnik-mistra-jana-husa

Pomník Mistra Jana Husa připomíná významného českého náboženského **reformátora**. Stojí na severní straně Staroměstského náměstí. Toto sousoší od sochaře Ladislava Šalouna z roku 1915 představuje dvě skupiny lidí - první jsou vítězští husitští bojovníci, druhou protestanti, přinucení odejít do exilu o 200 let později.

V blízkosti pomníku pak lze spatřit šikmou čáru ze stejnoměrně kladených dlažebních kostek. Ta ukazuje, kudy prochází **pražský poledník** (14°30' východní délky).

8. Staroměstská radnice

Staroměstské náměstí 3, 110 00 Praha 1

Otevřeno: denně kromě pondělí 10.00—18.00

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/staromestska-radnice

Staroměstská radnice byla založena roku **1338 jako centrum samosprávy Starého Města pražského**. Právě zde zvolili čeští stavové roku 1458 českým králem **Jiřího z Poděbrad**. Po bitvě na **Bílé hoře** zde byli vězněni přední účastníci stavovského odboje proti Habsburkům a za náboženskou svobodu. Z nich bylo dvacet sedm popraveno dne 21. 6.1621 na náměstí před radnicí (v chodníku vyznačené kříže). Značné úpravy přineslo 18. st., kdy se po spojení čtyř historických pražských měst roku 1784 stala radnice sídlem jednotné úřední správy celé Prahy.

7.května 1975 v posledních dnech II. světové války byla radnice ostřelována a zapálena ustupujícími Němci. Shořelo

Víte že?

Mistr Jan Hus

Významný český **náboženský reformátor** kritizující církev v době, kdy se celá Evropa dostává do náboženské krize vlivem trojpapežství.

Hus pocházel z malé obce Husince, vystudoval teologickou fakultu Karlovy Univerzity a později se stal i jejím rektorem.

Patřil mezi **nejvýznamnější myslitele** tehdejší Evropy. V Betlémské kapli kázal o nápravě církve o návratu církve ke svým původním myšlenkám, jako byla chudoba a uznávání bible, jako jedině pravé náboženské knihy. Kritizoval úplatkářství církve, které tehdy bylo velmi rozšířeno. Napsal o nápravě církve množství spisů, které se později staly jedním ze základů náboženského reformního hnutí v Německu v době Martina Luthera. Hus na sebe velmi rychle přivolał hněv římského papeže, který ho exkomunikoval z církve a i když byl po dlouhou dobu pod ochranou samotného krále Václava IV., který s praktikami církve také nesouhlasil, musel v roce 1412 opustit Prahu. V roce 1414 byl vyzván církevním koncilem v Kostnici, aby zde hájil své myšlenky. Výsledek tohoto koncilu v otázce Husa byl ale předem jasný, Hus byl roku 1415 prohlášen za kacíře a upálen.

tehdy její celé severní křídlo s archivem vzácných tisků a nebylo již nikdy obnoveno. Dnes je to parková plocha za radnicí. Dnešním jádrem radnice je gotický nárožní dům ze 13. století k němuž byla přistavěna **69,5m vysoká věž**. (Je zde ochoz pro návštěvníky s vyhlídkou na Staré Město). Na východní straně je ozdobena arkýřem, součástí radniční kaple. Na jižní straně radniční věže se pak nachází známý a pro návštěvníky pozoruhodný **pražský orloj**, který sestrojil **mistr Mikuláš z Kadaně roku 1410**.

V dnešní době se před pražským Orlojem každou hodinu od 9.00 do 23.00 scházejí davy návštěvníků, kteří pozorují, jak se v okénkách v jeho **nejvyšší části střídá 12 apoštolů**, z nichž každý má svůj atribut. Sv. Petr klíč, sv. Matěj sekeru, sv. Jan kalich, sv. Ondřej kříž ve tvaru X, sv. Filip kříž, sv. Jakub valchu, sv. Pavel knihu, sv. Tomáš kopí, sv. Šimon pilu, sv. Tadeáš desku, sv. Bartoloměj kůži a sv. Barnabáš svítek. Čtyři sošky umístěné o malý kousek níž se právě v době, kdy se zjevují apoštolové, rovněž rozpohybují. Kostlivce převrací přesýpací hodiny a zvoní a tím dává najevo, že čas života již vypršel, kývá na Turka – symbol pohodlného života, který však kroucením hlavy smrt odmítá. Marnivec se shlíží v zrcadle a Lakomec potřásá měšcem plným peněz. Na závěr zakokrhá kohout a oznamuje probuzení k další hodině života.

Druhá část orloje se nazývá sféra a znázorňuje pohyb nebeských těles, ovšem ještě podle staré představy, že Země stojí a všechno se točí kolem ní. Nejníže je umístěna **kalendářní deska**, kde jsou kromě znaku města vymalována znamení zvěrokruhu a jednotlivé měsíce roku, které představují výjevy z venkovského života. **Kalendářní desku vytvořil roku 1865 Josef Mánes**. Deska je opatřena ozubeným kolem s 365 vruby a každý den se o jeden vrub otočí. Za rok tedy kolem celé své osy.

Orloj také ukazuje čtyři druhy času: čas středoevropský, který je označen římskými číslicemi na obvodu sféry jej ukazuje sluneční ručička. Čas staročeský, znázorňují zlatá gotická čísla, v tomto způsobu měření času začíná den západem slunce. Čas babylonský, který se vyznačuje tím, že

Staroměstský orloj

Staroměstská radnice

jsou v létě hodiny daleko delší než v zimě a čas hvězdný, který ukazuje malá hvězdička na prodlouženém rameni zvířetníkového kříže.

9. Kostel sv. Mikuláše

Staroměstské náměstí, 110 00 Praha 1

Otevřeno: denně kromě pondělí 10.00—16.00

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/kostel-sv-mikulase

Kostel sv. Mikuláše je původem **gotický farní kostel německé kupecké osady**, která zde vznikla ve 13. století. Kolem roku 1360 v něm kázal další s proslulých kazatelů **Jan Milíč z Kroměříže**. Jeho myšlenky o svatém přijímání laikům, podle vzoru prvotních

(c) Prague Only time

křesťanů jej dovedly až k obvinění z kacířství a k nutnosti hájit se před koncilem v Avignonu, kde mu bylo dáno za

Víte že?

Pražské židovské město hodně proslavil i spisovatel FRANZ KAFKA (1883 – 1924)

Franz Kafka patří mezi mezinárodně známé a uznávané spisovatele 20. století. Je známý především svými romány *Proces*, *Amerika* nebo *Zámek*.

Kafka pocházel z **pražské židovské rodiny** a vyrůstal v době, kdy se v Praze začali zesilovat národnostní konflikty, což se také projevilo v jeho tvorbě. Jak již bylo zmíněno, Franz Kafka se narodil v bývalém benediktinském klášteře u kostela sv. Mikuláše a také většinu svého života prožil na Starém Městě. Kafkova rodina žila např. v domě U minuty, který je součástí Staroměstské radnice a v Celetné ulici. Mladý Franz také navštěvoval německé gymnázium, které bylo v paláci Golz- Kinských. Během svého života se Kafka v Praze stýkal z tehdejší elitou pražských spisovatelů jako byli Franz Werfel, Max Brod či bratři Kischové. V roce 1915 získává svoji první literární cenu za povídku *Topič*. V letech 1916 – 17 tvořil ve Zlaté uličce na Pražském hradě, ale již tehdy u něj byla zjištěna tuberkulóza. Kafka na konci svého života opouští Prahu a umírá v roce 1924 na tuberkulózu v Kierlingu u Vídně.

pravdu. Po bitvě na **Bílé hoře** v roce 1620 a následné rekatolizaci Čech kostel získali **benediktini** (do té doby byl husitský a pak luteránský), v letech 1732 – 1735 byl přestavěn ve vrcholně barokním slohu nejproslulejším barokním stavelem v Praze Kiliánem Ignácem Dientzenhoferem. A tuto podobu má dodnes.

Vstupní **průčelí** tohoto chrámu bylo obráceno směrem k Židovskému Městu, a nemuselo proto být nijak výrazně vyzdobeno. Naproti tomu **chrámový bok** se obrací přímo k Staroměstské radnici. Proto je boční průčelí bohatě zdobeno a vzbuzuje dojem, že se jedná o **hlavní vchod**. Interiér je komplikovaně utvářený, malebně plastický se zajímavými světelnými efekty a patří k vrcholným Dientzenhoferovým dílům. Štuky provedl Bernard Spinetti se svými tovaryši, fresky maloval bavorský malíř Damian Asam, plastiky jsou dílem Antonína Brauna, který převzal sochařskou dílnu svého strýce, největšího sochaře českého baroka Matyáše Bernarda Brauna. Tyto malby představují výjevy **ze života sv. Mikuláše a sv. Benedikta**. Jistě si zde také všimnete obrovského **lustru** daru od cara **Mikuláše II**.

V roce 1787 v rámci náboženských reforem zrušil císař **Josef II.** téměř všechny kláštery a hodně kostelů, které nevykazovaly žádnou společensky prospěšnou činnost. V této době byl uzavřen i kostel Sv. Mikuláše a ten začal sloužit vojsku. Během **I. sv. války** nechal tehdejší velitel pražské posádky znovu obnovit výzdobu kostela vojáky, kteří by jinak museli na frontu. Po vzniku Pařížské třídy bylo východní nároží kostela doplněno roku 1906 o niku se sochou sv. Mikuláše a klasicistní kašnu s delfínou. Po **1. sv. válce** byl kostel znovu vrácen svému původnímu účelu a byl předán československé církvi husitské.

Vedlejší budova, která je přimknuta ke kostelu ze strany Kafkova náměstí stojí na místě bývalého kláštera benediktinů, a je na něm umístěna pamětní deska, která připomíná, že zde se narodil známý český německy píšící spisovatel Franz Kafka.

Staronová synagoga , Židovské město roku 1836

Staronová synagoga, Židovské město

doložen další velký pogrom na pražské židovské ghetto, který jako malý chlapec zažil **Avigdor Kari**, pozdější **pražský rabin**. Na základě svého zážitku z dětství sepsal **Seli-chot – kajicné modlitby**, které se čtou dodnes ve dnech pokání na celém světě.

Postavení židů se v Praze částečně zlepšilo až v roce 1781, kdy císař **Josef II.** vydal tzv. **Toleranční patent**, který židovskému obyvatelstvu povoloval přístup do škol. V roce 1848 bylo židovské obyvatelstvo **zrovnoprávněno** s ostatním lidem a bylo jim poprvé v historii umožněno se volně vystěhovat z Ghetta. Toto povolení mělo za následek, že se z pražského ghetta vystěhovali téměř všechny bohatší rodiny a naopak se do něj nastěhovala pražská chudina.

Postupem času začalo ghetto chátrat a stala se z něho **vykřičená čtvrť**. Na konci 19. století už byla hygienická situace ghetta tak špatná (např. místnosti ve starých domech byly rozděleny čarou nakreslenou křídou na podlaze nebo šňůrou nataženou ve výši hlavy a v každém oddělení žila jedna rodina), že **Pražský magistrát** rozhodnul, že budovy ghetta budou zbořeny a ulice vybourány, aby se nešířily nemoci. Bylo zbořeno na **300 středověkých domů a 20 ulic**. Po tomto zákroku zůstala zachována pouze část původního ghetta představující dnešní **Pražské židovské město – Josefov**.

Pražské židovské město

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/prazske-zidovske-mesto

Židovské osídlení Prahy má **velmi starou tradici** – židovští obchodníci a penězoměnci se v Praze usazovali již od 10. století. Původní osada v oblasti Malé Strany byla v polovině 12. století vystřídána osídlením na **dnešním Josefově**. Po celou dobu své existence mělo **pražské židovské osídlení přesně vymezené územní hranice**, které nesmělo překročit. Na rozloze 93 000m² se v dobách největšího rozkvětu tísnilo na **1900 osob**. Židovské obyvatelstvo si od počátku svého osídlení Josefova vytvořilo vlastní samosprávu, měli zde vlastní **školy i synagogy**.

Synagogy byly nejdůležitějšími místy ghetta. V nejstarších dobách nesloužily pouze účelům bohoslužebným, ale scházeli se v nich také židovští učitelé se svými žáky. A dokud Židovské Město pražské nemělo svou vlastní radnici, v synagogách se řešily i všechny veřejné záležitosti.

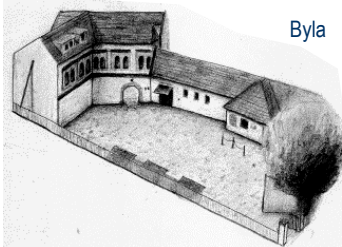
Během své historie židé trpěli mnohými **pogromy z nichž první zaznamenaný byl již v roce 1096**, v době kdy přes Prahu procházela **1. křížácká výprava**. V roce 1389 je

10. Pinkasova synagoga

Široká 3, 110 00 Praha 1

Otevřeno: denně kromě soboty a židovských svátků 9.00 -16.30

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/pinkasova-synagoga

Byla založena **rabínem Pinkasem** koncem 15. století jako součást rodinného domu zvaného U Erbů. Pinkasova synagoga byla několikrát přestavována, protože budova **trpěla**

vltavskými záplavami. Při posledním archeologickém průzkumu byly objeveny zachovalé zbytky **středověké rituální lázně – Mikvy**. V současné době je interiér synagogy s gotickou klenbou upraven jako **památník obětí nacistického pronásledování židů**. Na stěnách synagogy jsou

Pinkasova synagoga

napsána jména více než 77 000 Židů z Čech a Moravy – obětí nacismu.

Z Pinkasovy synagogy je také přístup do další věhlasné památky pražského židovského města. Je jí Starý židovský hřbitov, který byste nikdy neměli opomenout.

Starý židovský hřbitov

Široká 3, 110 00 Praha 1

Otevřeno: denně kromě soboty a židovských svátků 9.00 -16.30

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/starý-židovsky-hřbitov

Starý židovský hřbitov je samotnými Židy nazýván **Beth-chaim**, Dům života a je **památkou světového významu**. Datum, kdy byl hřbitov založen není známo, ale nejstarší nám známý náhrobek, který se na hřbitově nachází nese datum **25. dubna 1439** a jedná se náhrobek známého učence a básníka **Avigdora Kara**, který popsal pogrom na Židy z roku 1389. Od této doby se na hřbitově nepřetržitě pohřbívalo až do roku 1787, kdy byl hřbitov **zrušen**. Vzhle-

Starý židovský hřbitov

Víte že?

Historie Židů byla těžká i v českých zemích.

Židé v českých zemích ani jinde na světě nebyli přijímáni nijak dobře. Důvodem byli výklady biblických textů, z toho vyplývající protizidovská církevní opatření, která vrcholila pravidelnými pogromy. V těchto těžkých státech mohli Židé očekávat jakousi ochranu pouze od panovníků, kteří prostřednictvím výběru vysokých daní od židovského obyvatelstva přicházeli k vysokým ziskům. Tato ochrana však nepředstavovala žádnou závaznou povinnost. To potvrzuje již výnos Přemysla Otakara II., který je označil za „otroky královské komory“, což doslovně znamenalo, že byli jeho majetkem. V následném historicky největším pogromu na Židy v naší historii roku 1389 bylo zavražděno na 3 tisíce lidí – téměř všichni obyvatelé tehdejšího pražského ghetta.

Za vlády císaře Rudolfa II. se na krátko tato situace změnila.

Panovník si stejně jako jeho předchůdci od Židů půjčoval velké finanční obnosy, aby mohl investovat do svých zálib zahrnující umění a alchymii a současně neměl nijak v oblíbě zabývat se náboženskými otázkami. To židovskou komunitu spolehlivě chránilo a dovolilo jí i rozvoj. Je proto nazýváno zlatým věkem a nechalo vyniknout řadě učenců. Jedním z nich byl i dvorní Žid Rudolfa II. – **Mordechaj Maisl**, primas pražské židovské obce, který zařadil do svého množství staveb, které obdivujeme i dnes. K dalším osobnostem patřili rabin – **Rabi Löw**, nám známý především jako **tvůrce Golema** nebo kronikář **David Gans**, který je považován za prvního **autora kroniky židovských a světových dějin**. Dalším byl Jakub Baševi, bankéř, kterého si po Rudolfovi II. oblíbil i císař a král Ferdinand II. Na tomto faktu by nebylo nic tak neobvyklého, kdyby mu roku 1622 neudělil **šlechtický titul a vlastní erb**. U Žida něco nevidaného a pro mnohé i značně pohoršujícího.

Za vlády Marie Terezie byla situace pro Židy naprosto jiná. Židovské peníze sice plnily císařskou pokladnici, a přesto je císařovna vyhnala z celé země a ještě přikázala, že musí odejít bez veškerého majetku. Naštěstí pro Židy její syn císař Josef II. většinu matčiných názorů nesdílel a tento nebyl výjimkou. V rámci Josefských reforem došlo k velkému vylepšení práv židů u nás, např. mohli nakupovat půdu. K úplnému zrovnoprávnění Židů s ostatním obyvatelstvem došlo až v roce 1867 zakotvením jejich práv do ústavy.

A pak ještě přišla II.světová válka, která jen v českých zemích a na Moravě stála na 80 tis. židovských životů

dem k tomu, že židovská obec měla po dlouhá staletí k dispozici pouze jediný hřbitovní prostor na omezeném prostoru mezi domy a protože Židé nesměli vykopávat kosti mrtvých, začalo se **pohřbívat do vrstev nad sebou**. V současné době je tu umístěno **12 000 náhrobních kame-nů a 80 000 hrobů ve 12 vrstvách nad sebou**.

Na hřbitovních náhrobcích si můžeme přečíst jak data zemřelého, tak i mnoho zajímavého z jeho života.

Mnohé náhrobky jsou doplněny verši a symboly, které symbolizují jména, povolání a tradiční rody, které patřily k biblickému kmeni. Mezi nejznámější symboly patří žehnaající ruce, které označují, že zemřelý patřil ke kněžskému **rodu Aronovu** (Koheni), medvěd je hebrejské jméno Dob (medvěd), konvice je symbolem **rodu Levi**, myš rodinné jméno Maisl apod.

Na rozdíl od většiny jiných židovských hřbitovů nacházíme zde i reliéfy zobrazující lidskou postavu. Aby však kameníci neporušili náboženský zákaz zobrazování lidí (bylo by to bráno jako zpupná snaha napodobit Boží stvoření), byly vědomě zobrazovány nedokonalé.

Na Starý židovský hřbitov navazuje budova bývalé **obřadní síně pražského Pohřebního bratrstva – Chevra kadiša**. Dnes zde najdete další výstavní prostor.

Maiselova synagoga

Klausová synagoga

U Staré školy 1, 110 00 Praha 1

Otevřeno: denně kromě soboty a židovských svátků 9.00 -16.30

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/prazske-pamatky/klausova-synagoga

Klausová synagoga se nachází hned u výstupu ze Starého židovského hřbitova. Kromě Vysoké synagogy a radnice je to další z veřejných staveb, které nechal postavit na své náklady **Mordechai Maisl**, primas židovské obce. Tato barokní synagoga dostala jméno podle tří **menších budov - klausů**, jimiž byla tvořena. Původně v první budově byla proslulá **talmudistická škola rabbiho Löwa**, v druhé vlastní synagoga a ve třetí nemocnice spojená

s rituální lázní a s organizací péče o nemocné – pozdějšího pohřebního bratrstva. Stavba je ve svých interiérech zdobena pěknou štukovou výzdobou a valenou klenbou se 4 páry lunet. V synagoze je nyní umístěna expozice starých hebrejských tisků a rukopisů popisující vývoj Židů v Evropě.

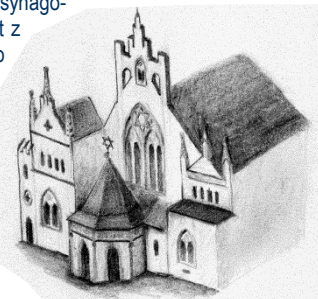
11. Maiselova synagoga

Maiselova 10, 110 00 Praha 1

Otevřeno: denně kromě soboty a židovských svátků 9.00 -16.30

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/maiselova-synagoga

Pro prohlídku Maiselovy synagogy musíme trochu odbočit z přímého směru - a to doprava a najdeme ji mezi ostatními domy na levé straně ulice. I tuto synagogu nechal postavit židovský primas **Mordechai Maisl v renesančním slohu** v letech 1590-93 a to jako

Klausová synagoga

Staronová synagoga

svou soukromou synagogu. Maisl získal povolení pro stavbu synagogy od **císaře Rudolfa II.**, kterému jako jeden z nejbohatších pražských obchodníků, půjčoval peníze i na války proti Turkům. Ze svého bohatství, které dle pověsti získal jako chudý chlapec od lesních skřítků, nechal, kromě synagogy, **vydlážit ulice Židovského města, postavil špitál a rozšířil židovský hřbitov.**

Maiselova synagoga byla postavena jako velká výstavní stavba, vybavená pokladem rituálních předmětů. Ve své době byla **největší synagogou v Praze**, ale byla bohužel několikrát přestavována a krácena. Dnešní podoba synagogy je z přelomu 19. a 20. století. Je vystavěna architektem J.M. Weltmüllerem v novogotickém slohu. V době okupace sloužila jako skladiště **konfiskovaného židovského majetku českých obcí** a dnes se v prostorách synagogy nachází **sběrka liturgických nádob** Státního

Kvíz pražského Turka
5/ Víte, kde se podle legendy ukrývá pražský Golem?

- A) na půdě Staronové synagogy
- B) na Starém židovském hřbitově
- C) neukrývá se, chodí běžně ulicemi Židovského města a chytá zloděje

židovského muzea, která z velké části pochází z těchto konfiskátů.

A nyní nás čeká zlatý hřeb Židovského města

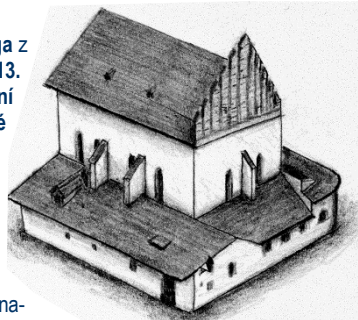
12. Staronová synagoga

U Staré školy 1, 110 00 Praha 1

Otevřeno: denně kromě soboty a židovských svátků 9.00 -16.30

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/staronova-synagoga

Staronová synagoga z poslední čtvrtiny 13. století byla hlavní synagogou pražské židovské obce. Patří k nejstarším a nejkrásnějším gotickým památkám Prahy a navíc je i **nejstarší synagogou v Evropě.** Synagoga je tvořena dvojložní síní rozdělenou dvěma pilíři sklenutými ojedinělou pětídílnou klenbou. Uprostřed synagogy stojí vyvýšené řečniště –

Víte že?

Kdo byl pražský Golem a jaká legenda se k němu váže

Jak jsme již napsali Golem byl umělý člověk, kterého vytvořil pražský rabín Löw a oživoval ho tím, že mu pod jazyk vkládal šém.

Legenda také vypráví, že jednoho dne, kdy šel rabín na sobotní bohoslužbu do Staronové synagogy, zapomněl Golemovi šém z úst vyndat a Golem plný energie začal doma, jak byl zvyklý, uklízet. Jenže měl šém v ústech příliš dlouho, začal se přehřívat a tak jeho úklid po chvíli vypadal tak, že bezhlavě házel vše co mu přišlo v domě pod ruku z okna, potloukl dva kolemjdoucí a dokonce rozbořil dva okolní domy. Když jeden z vyplašených obyvatel ghetta viděl co se děje, běžel pro rabína Löwa do synagogy, aby Golema zastavil. Problém ale byl, že v synagoze při modlitbě byl už odezpíván 92. žalm, po kterém nastupuje sobota a všem je pak zakázáno cokoli dělat, tedy i starat se o Golema. Rabín, ale celou situaci vyřešil moudře, vrátil se domů, šém Golemovi vyňal a pak v synagoze nechal znovu zpívat onen 92. žalm. Od té doby se prý pouze ve pražské Staronové synagoze zpívá 92. žalm dvakrát za sebou.

almemor, oddělený tepanou mříží z 15. století. Kolem řečniště jsou umístěna sedadla pro nejvýznamnější členy židovské komunity. Můžete si zde také všimnout sedadla označeného číslem jedna, nad kterým je na stěně umístěna **Davidova hvězda**. Právě tady, prý sedával legendární rabín Löw, tvůrce pražského Golema.

K synagoze se také vážou mnohé známé **pražské legendy**. Nejznámější z nich, která byla také několikrát zfilmována je o již zmíněném **Golemovi – umělém člověku**, kterého vytvořil pražský rabín **Bezael Löw**. Golem byl vytvořen z hlíny a vykonával veškeré domácí práce v rabinově domácnosti. Rabín Löw ho oživoval tím, že mu pod jazyk vkládal svitek zvaný šém s posvátným textem a Golem pak disponoval obrovskou silou a nevyčerpatelnou energií. Tak tomu bylo do té doby dokud mu šém nebyl opět z úst vyjmut. Staronová synagoga je dnes jediná synagoga, která dodnes slouží bohoslužebným účelům.

Vedle Staronové synagogy si všimněte dřevěné vížky s hodinami. Diváte se na střechu **židovské radnice**, která je spojena s další synagogou s názvem **Vysoká**. Tyto místa slouží jen pražské židovské obci a není možné si je prohlédnout. Ovšem, již zmíněné hodiny, které jsou jednou z rarit Židovského města vidíte. A možná se již teď divíte. Na jejich ciferníku jsou jen **hebrejská čísla** a ručičky se **pohybují pozpátku**.

13. Španělská synagoga

Věžeňská 14, 110 00 Praha 1

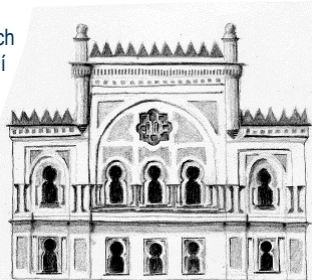
Otevřeno: denně kromě soboty a židovských svátků 9.00 -16.30

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/spanelska-synagoga

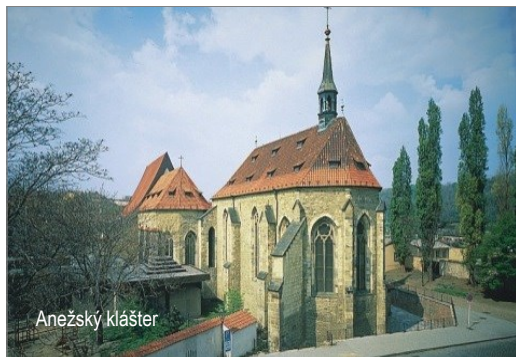
Je nejmladší ze všech synagog na území dnešního **Starého Města** a jak jste si jistě všimli, stojí také trochu stranou. To proto, že zde již ve 12. století zde stávala tehdy nejstarší pražská synagoga zvaná **Stará škola**. Stará

škola tehdy bývala centrem obce Židů východního ritu, ti žili odděleni od židů západního ritu, kteří se soustředili o několik desítek metrů dál v okolí Staronové synagogy.

Dnešní synagoga byla založena v roce 1868. Její název je odvozen z motivů její výzdoby podle starého **španělského maurského paláce Alhambry**. Synagoga dnes slouží jako muzeum židovských textilií.

Španělská synagoga

Víte že?

Kdo byla sv. Anežka

Je jedna z nejslavnějších českých světic a také uznávanou svatou v rámci celé Evropy. Je členkou asi nejvýznamnějšího českého panovnického rodu Přemyslovců. Patří mezi 4 nejdůležitější patrony českých zemí, kterými jsou sv. Václav, sv. Vojtěch, sv. Anežka a sv. Ludmila. Anežka byla mimořádnou duchovní osobností 13. století. Kromě kláštera klarisek, v němž se stala abatyší, založila i jediný český církevní řád - **špitální řád Křížovníků s červenou hvězdou**, o němž bude ještě řeč v jiné části tohoto průvodce. Anežka byla svatořečena v roce 1989. Dalo by se říci, že na tak významnou osobnost, je to pozdě. Zvlášť, když středověk svatořečil - jak na běžícím pásu. Důvod se dnes zdá poměrně malicherný. Církevní řád pro svatořečení dlouho jako podmínku požadoval mít ostatky svatořečeného. A to u Anežky nebylo možné. Její ostatky se velmi záhy po její smrti nenávratně ztratily. Ať to bylo již vlivem povodní, které Anežský klášter, jako místo jejího posledního odpočinku, velmi sužovaly, nebo vlivem rabování za husitských válek. Dodnes se její pozůstatky nenašly.

14. Anežský klášter

U Milosrdných 17, 110 00 Praha 1

Otevřeno: denně mimo pondělí 10.00—18.00

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/anezsky-klaster

Klášter Na Františku má živě ve své paměti rok 1233, kdy se zde procházela **Anežka Přemyslovna**, známá spíše jako svatá Anežka Česká, a zakladatel kláštera, její bratr **král Václav I.** Klášter vzniknul v místech bývalého špitálu právě na popud svaté Anežky pro ženský řeholní řád klarisek. Anežka jej uvedla do Čech z italského Assisi a stala se jeho **první představenou**. Klášter je jedním z významných pražských unikátů, protože v době jeho výstavby nebyla ještě **gotika** používána při takto rozsáhlých stavbách. Dnešní Anežský klášter je komplexem dvou objektů - ženského kláštera klarisek a mužského kláštera minoritů, který byl

za první stavbu francouzské gotiky u nás. Prostor kněžiště byl založen jako **královské pohřebiště rodu Přemyslovců**.

Pokud budete chtít svatyni navštívit, dostanete se do ní arkádou z kaple Panny Marie. Hlavice arkády zdobí zachovalé podobizny **korunovaných králů a královen**. Přístup do krypty našeho nejvýznamnějšího panovnického rodu střeží samotná **Anežka**. Stala se místem posledního odpočinku i pro krále **Václava I.**, **krále Václava II.** jeho manželku Gutu a mnohé další. V době husitských válek a souvisejícího rabování církevních budov, klarisky klášter opustily.

Anežský klášter

1. Kostel sv. Salvátora
2. Kaple Panny Marie
3. Sbírký Národní galerie

založen v sousedství. Časem by se dalo říci, že oba kláštery stavebně splnuli a část objektu byla určena ženám a část mužům. Vzájemně se ale nepotkávali. V areálu je asi nejvýznamnější kostel **svatého Salvátora**, stojící východně od kaple Panny Marie. Je pokládán

Klášter **začal chátrat**. Zub času si na něm

pochutnával až do roku 1556, tedy do doby, kdy se jej **ujali dominikáni**. Díky nim se dostalo **konventu klarisek rekonstrukce** a renesanční přestavby. I klarisky se do těchto míst časem vrátily. Klášteru se dařilo dobře až do doby panování Josefa II. Při josefinském **rušení klášterů** se reforma nevyhnula ani

tomuto místu a následovalo pak století devastace. Když se areál začal znovu obnovovat, byla v někdejším mauzoleu králů továrna na cikorku a ke klášterním zdem přimknuty chatrče pražské chudiny. Jeho náročná záchrana skončila až v roce 1986. Od roku 1978 je klášter **národní kulturní památkou**.

A co si zde můžete v současnosti prohlédnout? Klášter je nyní sídlem jedné z částí sbírek **pražské Národní galerie** s expozicí **Středověké umění v Čechách a střední Evropě v letech 1200-1550**.

Osoba Anežky Přemyslovny je pro **český národ velice významnou osobností** a její život je opředen **mnoha legendami a tajemstvími**. Prorokství, které pochází z 15. století říká, že "pokojné a šťastné časy v zemi

české nastanou, až obyvatelé těla blahoslavené **Anežky** najdou". Obyvatelé českých zemí si bohužel budou muset ještě nějakou dobu počkat, protože bližší průzkum nález hrobu ani ostatků **nepotvrdil**. A tak nezbyvá nic jiného, než v pátrání pokračovat. A co vlastně vedlo k myšlenkám a umístění hrobky právě v **Haštalském kostele? Svatá Anežka zde skládala řeholní slib**, proto bylo toto místo zařazeno mezi možné adepty na **úkryt ostatků**.

Víte že?

Také jste se již někdy zeptali po přečtení Foglarových Rychlých šípů „Kde jsou vlastně ta **Stínadla**?" Tak právě zde. Nacházíte v centru legendárních staroměstských Stínadel. Místní lampy a kostelní věže, temná zákoutí i zašlé průchody vám možná nyní přijdou známější, právě tudy prchal Šíroko s ježkem v kleci. Jedna ulička se tu dokonce jmenuje **Ve Stínadlech**? Najdete ji?

15. Kostel sv. Haštala

Haštalské náměstí, 110 00 Praha 1 Otevřeno: kostel je uzavřen
Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/kostel-sv-hastala

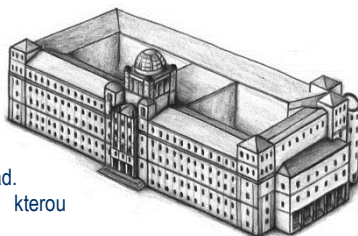
Dominantou **Haštalského náměstí** je gotický kostel s přiléhající čtyřicet metrů vysokou hranolovou věží, pocházející ze 14. století. V jeho interiéru se nachází **dvoulodní síň** se štíhlými pilíři a žebrovou klenbou. Tu si bohužel ale dnes není možné prohlédnout, protože kostel byl v roce 2002 velmi poškozen povodněmi a stále zde probíhá rozsáhlá rekonstrukce.

O založení kostela se vedly mnohé spekulace. Patrně byl založen **řádem německých rytířů**. Kostel po nějakou dobu také patřil **ke špitálu Anežského kláštera**. Dříve, v místech současného náměstí, ho obklopoval **hřbitov**. Ten zanikl až v roce 1832. V letech 1689-1695 se kostelu dostalo významné barokní úpravy. Kostel sv. Haštala je opředen řadou **zajímavostí**. Patřil mezi střešní místa **Foglarových Rychlých šípů** a vedly se zde jistě spekulace o nález ostatků **svaté Anežky České**. **Údajný Anežčin hrob** objevili restaurátoři při radarovém průzkumu kostela v roce 2010. V podlaze se měla nalézat **schránka s jejími ostatky, královská pečeť a abatýšina berla**.

16. Ministerstvo průmyslu a obchodu

Haštalské náměstí 110 00 Praha 1
Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/ministerstvo-prumyslu-a-obchodu

Nyní se již dostáváme na vltavské nábreží s krásnými výhledy na druhý břeh řeky a Pražský hrad. První budova, kterou

Ministerstvo průmyslu a obchodu

vám zde chceme představit je ukázkové sídlo jednoho z ministerstev nově vzniklé Československé republiky po I. světové válce. **Ministerstva průmyslu a obchodu**, jeden z nejdůležitějších úřadů státu, potřebovalo pro svoji agendu pět až šest tisíc metrů čtverečních a to ještě v centru města. Takové zadání pro stavbu nebylo pro architekta rozhodně jednoduché. **Architekt Josef Fanta**, jeden z nejvýznamnějších českých architektů, si s tím poradil více než dobře. Nejenže splnil všechny požadavky na stavbu, ale vytvořil jednu ze stavebně nejkrásnějších budov té doby.

Třípatrová budova je postavena na základním obdélném půdorysu se samonosnými zdmi a kamennými fasádami ze žuly a pískovce. **Hlavní vchod vystupuje** do popředí a v horní části je ukončen několika **sochami v nadživotní velikosti**. Ty mají symbolizovat **Průmysl, Obchod, Řemesla a Plavbu**. **Sochařská výzdoba** budovy obsahuje celkem sto dvacet soch představujících různé další dovednosti, jako matematiku, fyziku, chemii, inženýrství a další. Budově Ministerstva dominuje **prosklená kupole** na samotném vrcholku stavby, a mohutné věže po stranách. Pokud vstoupíte do budovy, ocitnete se v rozsáhlé schodišťové dvoraně z mramorových dlaždic. Vše je prosvětleno vitrážemi a trojdlílným oknem. Určitě si běžte prohlédnout.

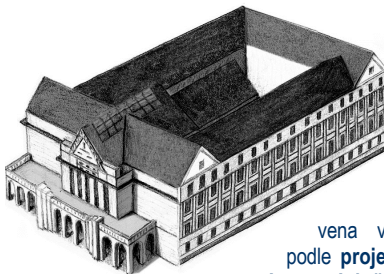

Právnická fakulta Univerzity Karlovy

17. Právnická fakulta

Náměstí Jana Palacha, 110 00 Praha 1

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/pravnicka-fakulta

Historická budova Právnické fakulty Univerzity Karlovy na pražském nábřeží, byla posta-

vena v roce 1926 podle projektu dalšího z významných českých archi-

tektů - **Jana Kotěry**. Tato překrásná **novoklasicistní stavba**, měla v původním návrhu navrženy i svůj **protipól - německou univerzitu**, která měla stát hned naproti a tvořit její architektonický opak.

Pozoruhodný je interiér fakulty s dominantním vstupním vestibulem. Zde jsou po stranách umístěny vysoké pilíře obložené mramorem. Celý prostor je osvětlen skleněným pásem u stropu. Hlavní dvorana fakulty představuje třípatrový prostor, který je v přízemí fakulty obložený žulou a shora krytý skleněnou střechou. **Jana Kotěru** mnozí považují za architekta, bez něhož by se nevyvíjela česká moderní architektura. Projekt Právnické fakulty byl ale pro něj jedním z nejkompikovanějších. Několikrát jej před I. světovou válkou předělával: např. následník Rakousko - Uherského trůnu František Ferdinand d'Este chtěl po Kotěrovi, aby budovu předělal v duchu baroka. Kotěra tehdy naštěstí ve svých návrzích nepovolil. Stavbu tehdy přerušila I. světová válka. Po válce se ke Kotěrovu projektu naštěstí navrátilo, ale až poté, co nově vypsanou architektonickou soutěž, z loajality ke Kotěrovi, bojkotovaly téměř všechny ostatní ateliéry.

Právnická fakulta je **jednou ze čtyř klasických fakult Univerzity Karlovy**. Byla založena již v roce 1348. Historicky významným je pro fakultu také 15. listopad 1939, kdy se u fakulty konala manifestace v souvislosti s pohřbem studenta **Jana Opletala** zabitého nacisty. Ta se stala zámkou válečného uzavření českých vysokých škol, perzekuce studentů a k popravám 17. listopadu 1939 ve věznici Ruzyně. V budově fakulty pak bylo během celé války sídlo SS.

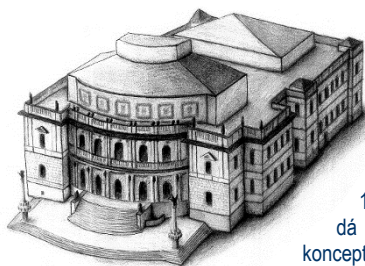

Rudolfinum

18. Rudolfinum

Alšovo nábřeží 12, 110 00 Praha 1

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/rudolfinum

Pražské Rudolfinum je naprosto výjimečná novorenesanční stavba

z let 1876 - 1881, o které se dá říci, že svým

konceptem víceúčelového kulturního domu předběh-

la téměř o století svoji dobu. Budova byla postavena nákladem České spořitelny, tehdy německé Böhmische Sparkasse, k 50. výročí svého založení jako nejstaršího peněžního ústavu v Praze. Záměrem bylo vytvořit velkolepý stánek pro různé oblasti umění, koncertní a výstavní síně. I architekti byli výjimeční. Josef Zitek (stavitel Národního divadla) a Josef Schulz (stavitel Národního muzea). **Slavnostnímu otevření dne 7. února 1885 byl přítomen i rakouský korunní princ Rudolf, na jehož počest byla stavba nazvána Rudolfinem.**

Rudolfinum je postaveno na pozemku (5315 m2), je zde

celkem 80 místností a sálů. Nejvýznamnějším sálem je **Dvořákova síň**, kde v roce 1896 zahájila svoji činnost **Česká filharmonie skladbami III. Slovanská rapsodie a symfonii Z nového světa**. Tento koncert dirigoval jejich skladatel **Antonín Dvořák** osobně. Za druhé světové války budova sloužila jako koncertní síň Německé filharmonii a byla značně vylepšena akustika Dvořákovy síně. Z této doby se traduje historka o rozkazu říšského protektora Reinharda Heydricha odstranit sochu Mendelssohna-Bartholdyho z atiky Rudolfinu pro jeho neárijský původ. Dělníci ale omylem začali odstraňovat sochu Hitlerova oblíbence Richarda Wágnera. Naštěstí se na tento omyl včas přišlo a nebyl nikdo popraven. Socha Bartholdyho pak válku přečkala v tajném úkrytu a dnes ji znovu můžete na atice Rudolfinu vidět.

V roce 1945 se zde konal první koncert mezinárodního hudebního **festivalu Pražské jaro** a jeho nejprestižnější koncerty se zde konají dodnes. Zajímavostí budovy je, že si jí jako svůj parlament v roce 1920 vybrala nově založená Československá republika. Od roku 1919 se **Rudolfinum** stalo sídlem tehdejší **Poslanecké sněmovny**. Od roku 1940 však znovu slouží jako **kulturní palác**. Nyní je budova **sídlem České filharmonie a Galerie Rudolfinum**.

V čele náměstí pak si ještě můžete prohlédnout další univerzitní budovu, a to **Filosofickou fakultu**, která také tvoří jednu z původních fakult University Karlovy. A zde také zjistíte, proč se celé náměstí jmenuje Jana Palacha. Pamětní desku na odvážného studenta této fakulty, který se v roce 1969 upálil na protest proti okupaci Československa armádami států Varšavské smlouvy, spatříte u vchodu do budovy.

Mánesův most - první v řadě

cihelnu, bývalou koželužnu, Vojanovy sady, dnes upravenou zahradu vhodnou k odpočinku. Známy Karlův most, po kterém se na naší trase zase budeme vracet zpět na pravý vltavský břeh a zalesněný kopec, připomínající stolovou horu - Petřín se svojí rozhlednou, která je kopií pařížské Eiffelovky a je z ní krásný výhled na celou Prahu.

19. Mánesův most

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/manesuv-most

A nyní se již vydáme na druhý vltavský břeh přes **Mánesův most**. Tento sto osmdesát šest metrů dlouhý a šestnáct metrů široký most byl otevřen v roce 1914. Do té doby zde Pražané používali jen lávku. Most byl pojmenován po **významném českém malíři Josefu Mánesovi**, kterého považujeme za zakladatele české národní malby devatenáctého století. Mánes byl vynikající portrétista, krajinář a ilustrátor. Jeho práci jste již viděli na **Staroměstském náměstí na Orloji**, pro který vytvořil Kalendářní desku s výjevy venkovského života.

Z Mánesova mostu si také můžete prohlédnout velkou část **staré Prahy** na protějším - levém břehu řeky Vltavy. Z nejzajímavějších míst před sebou vidíte Pražský hrad s katedrálou Sv. Víta, po pravé straně mostu budovu Strakovy akademie, dnešního Úřadu vlády. Po levé straně Hegertovu

20. Strakova akademie

Nábřeží Edvarda Beneše 4/128, 118 00 Praha 1

Otevřeno: pro veřejnost uzavřeno

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/valdstejnsky-palac

Lámete si hlavu nad tím, jak se **jmenuje budova**, kterou vidíte při pohledu přes řeku na levém břehu Vltavy na Malé Straně?

Je to Strakova akademie, dnes sídlo vlády České republiky.

Budova akademie v těchto místech vyrůstala v letech 1891 – 1896 díky návrhům a plánům architekta **Václava Roštlapila**. Původně byla využívána jako **studentské koleje**, které byly určeny zejména pro **nemajetné syny českých šlechtických rodin**.

Strakova akademie

Poté, co akademie fungovala po **dobu dvou let**, vzniklo zde také **česko-německé gymnázium**. Během období první světové války akademie spadala pod organizace **Červený kříž**. Ten v areálu **zřídil nemocnici**, která čítala na čtyři sta sedmdesát lůžek. Hlavní aula Strakovy akademie se proměnila v **obrovský operační sál** a ve vyšších patrech byli namísto studentů **uloženi pacienti**.

Nemocnice byla zrušena v roce 1918. V té době došlo ke vzniku samostatného **Československa** a nová republika využila prostory akademie pro **úřadování a státní potřeby**. Do části komplexu byly přestěhovány instituce tehdejší státní správy. Konkrétně se jednalo o **Ministerstvo pro zásobování lidu**, **Ministerstvo národní obrany** a **Statistický úřad**. Ve zbylé části budovy zřídil Ústřední svaz československého studentstva akademickou **knihovnu**, **vše-studentský archiv** a **později Akademický dům**. Po vzniku protektorátu Čechy a Morava se budova stala **sidlem protektorátní vlády**.

Po druhé světové válce budova sloužila **opět pro účely vlády**. V té době do budovy přesídlil **Úřad předsednictva vlády** společně s prvním československým poválečným premiérem Zdeňkem Fierlingerem. Od roku 1993 v budově akademie **sídlí Úřad vlády České republiky**. Do areálu akademie patří kromě hlavní budovy **také zahrada**, o jejíž vznik se zasloužil **František Thomayer**.

A jak přišla Strakova akademie ke svému jménu? Strakova akademie **byla pojmenována po císařském tajemní radovi, kterým byl hrabě Petr Straka z Nedabylic**. Hrabě Straka totiž roku 1710 odkázal velkou část svého majetku právě na účel zřízení akademie pro ne zcela bohaté **mužské šlechtické potomky**. Z těchto finančních prostředků byla **poskytována stipendia** a vzdělávací ústav vznikl až koncem devatenáctého století.

Za mostem se ocitnete v místech, kterým se říká Klárov. Projdete mírně vpravo parčíkem, podél tramvajové zastávky mírně do kopečka.

A zde se můžete rozhodnout, kam se vydáte dál. Pokud půjdete první ulicí vlevo - s názvem **Valdštejnská** - budete pokračovat

trasou tohoto průvodce Prahou 1. Ti zdatnější z vás si jistě vyberou druhou možnost: pokračování o pár kroků dál a vlevo po schodech vzhůru. Tyto schody Vás zavedou na **Pražský hrad**. O jeho prohlídce můžete tento okruh rozšířit.

Procházku Pražským hradem jsme zpracovali do samostatného průvodce **Prague City Line - Pražský hrad**. Můžete si jej stáhnout v tomto odkazu. Zde připojíme, jen několik základních informací.

Pražský hrad

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/prazsky-hrad

Pražský hrad patří mezi místa, která si určitě nenechte ujít. Je symbolem tisícileté historie Prahy. Byl založen v letech 880 – 890 jako románské hradíště, jehož zbytky jsou částečně odkryty na třetím nádvoří Hradu a zůstal sídlem českých panovníků do počátku 17. století, kdy se české země staly součástí Rakouska - Uherska. Po dlouhých 300 letech se na Pražský hrad vrátil, tentokrát prezidentský úřad nově vzniklé Československé republiky, a prezidenta zde můžete potkat i dnes. Při prohlídce Hradu budete moci obdivovat stavby jako je **Svatovítská katedrála**, která už z dálky tvoří dominantu **Pražského kradu** i celého města, **Starý královský palác**, klášter sv. Jiří s jeho románskými zdmi i **sbírkami Národní Galerie**, **Zlatou uličku**, kde budete udiveni představou, jak jen mohli lidé žít v tak malém prostoru, slavné **umělecké sbírky** císaře Rudolfa II. a mnohem více.

A až budete unaveni stačí sejít do **královských zahrad**,

které patří mezi skvosty evropské zahradní architektury od renesance a zde se pohodlně posadit a odpočívat a dívat se z výšky na Prahu a její obdivované červené střechy domů a paláců.

Valdštejnský palác

Malá Strana

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/mala-strana

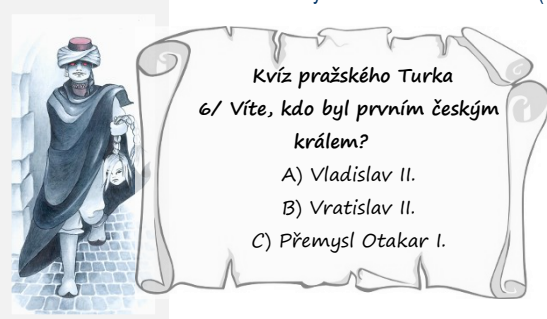
Překročením řeky Vltavy jste také přešli ze **Starého Města** na **Malou Stranu**. Ta byla historicky druhým pražským městem. Byla **založena roku 1257** králem Přemyslem Otakarem II. hlavně k posílení **obranyschopnosti Hradu**. Prvními obyvateli Malé Strany byli osadníci ze severního Německa.

Velkého rozvoje Malá Strana dosáhla v době vlády **císaře Karla IV.** Ten jí podstatně rozšířil a nechal obehnat hradbou, jejíž část je zachována dodnes v **Petrínských sadech** a je nazývána **Hladová zeď**. Název hradby je odvozen od pověsti, podle které měla její stavba zajistit živobytí pražské chudiny v těžkých dobách hladomorů. (I

průvodce Petřínem si u nás můžete stáhnout - Průvodce Petřínskými sady na Pražský hrad).

Právě zde se od samého začátku nacházely četné církevní stavby na poměrně malém území. Tato jejich koncentrace způsobila, že Malá Strana byla na začátku **husitských válek** roku 1419 důkladně vyrabovaná. Husité tehdy zaútočili proti královské posádce a vypálili arcibiskupský dvůr s velkou částí města. Sotva se tehdy Malou Stranu podařilo znovu vystavět postihla ji další těžká rána. Roku 1541 zde vypukl **rozsáhlý požár**, který prakticky město srovnal se zemí. A tehdy dostala Malá Strana svůj **typický charakter**, který je tolik odlišný od Starého Města. V blízkosti hradu vzniklo rezidenční město, kde si **bohatá šlechta** stavěla své přepychové paláce. Důvodem byla přítomnost panovníka na Pražském hradě. I v době, kdy českým zemím začali vládnout Habsburkové z Vídně, panovníci často využívali Pražský hrad pro své pobyty mimo Vídeň.

V 17. století zde tedy vrostly šlechtické paláce jako Valdštejnský, Nostický, Michnovský, Fürstenberský.....a tvořili zde architekti jako Kilián Ignác Dienzenhofer, Anselmo Lurago, Giovanni Domenico Orsi a další. Krása a půvab Malé Strany byly ještě zvýrazněny četnými zahradními stavbami v terasovitě upravených svazích, které jsou **architektonickou zvláštností střední Evropy**.

21. Valdštejnský palác

Valdštejnské náměstí 17/4, 118 00 Praha 1

Otevřeno: Valdštejnský palác: so—ne 10.00—16.00

Valdštejnská zahrada: od dubna do října 10.00—18.00

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/valdstejnsky-palac

Při procházkách po Malé Straně nesmíme vynechat jeden z největších klenotů, který se zde nachází.

Valdštejnský palác. Je plný mnoha

překrásných architektonických prvků, a to jak v interiéru, tak i ve venkovní části. Jedná se o jednu

z nejvýraznějších staveb českého raného

baroka. Nechal si jej jako svojí rezidenci postavit generalissimus císaře Ferdinanda II. **vévoda Albrecht z Valdštejna.** Albrecht byl legendární osobností 30-ti leté války. V době **boje českých stavů** proti Habsburkům se vypočítavě postavil na stranu silnějšího krále, což mu později vyneslo **obrovský majetek** získaný z konfiskovaných majetků poražené **české šlechty.** Tímto bojem také oficiálně v Evropě začala neblaze proslulá **30-ti letá válka** (1618 - 1648). České stavy v ní ale byly již na počátku poraženy a stíženy na tehdejší domu nebývale krutým trestem. Popravami a konfiskacemi rodového majetku. Památku na tyto popravky jste viděli na **Staroměstském náměstí.** 27 křížů v dlažbě, za 27 popravených šlechticů, rytířů a měšťanů.

Valdštejn byl vůbec šikovný pán. Byl neobvykle ctižádostivý, bezohledný a prchlivý. Mohl by sloužit jako příklad chorobného kariérismu. Během válečných bojů stačil několikrát přejít mezi bojujícími stranami, ale vždy v rámci toho, co bylo pro jeho rozrůstající se majetek nejvýhodnější. Poté co začal vážně uvažovat o **zisku císařské koruny,** a tím začal ohrožovat samotného panovníka, byl v roce **1634 náhle zavražděn v Olomouci.** Mnohým se tehdy ulevilo.

Valdštejnský palác měl vzrůsnost i rozlohou konkurovat královskému sídlu. Valdštejn na jeho velikosti velmi lpěl. Byl postaven na místě 26 domů, 6 zahrad a 2 cihlen. Na této monumentální stavbě se podíleli význační stavitelé pozvaní

z Itálie. **A.Spezza, G. B.Marini, G.Pieronni** nebo **N.Sebregondi.** A ti potvrdili pověst Italů, jako geniálních stavitelů a umělců. Hlavní šedesátimetrové průčelí je ještě renesančně jednoduché, ale nástup nového slohu se zde projevil třemi barokními portály, z nichž prostřední je slepý a má pouze ozdobnou funkci. Z interiéru paláce je pozoruhodný hlavní sál sahající do výšky dvou podlaží. Je vyzdoben štukami a nástrovní freskou, na které je zobrazen sám **Valdštejn jako bůh války Mars.** Autorem fresek i štuků je další Ital **Baccio Bianco.** V palácové kapli **sv. Václava** stojí **nejstarší barokní oltář** v Praze z roku 1630.

Na palác navazuje pavilon - **sala terrena** - a za ním **Valdštejnská zahrada** ve stylu barokního francouzského parku. **Sala terrena** je mohutná sloupová síň zdobená nástrovními štuky a obrazy s námětem **trojské války,** které v letech 1629 - 30 vytvořil **Bacio Bianco.** Ve dvéřích napravo je vybudována **umělá krápníková jeskyně.** Z tohoto pavilonu je výhled na **kašnu s Venušinou fontánou** a alej bronzových soch od **Adriana de Vriese,** považované za vrchol evropského manýrismu. Bohužel jsou to pouze kopie, neboť originály s sebou odvezla roku **1648 švédská armáda** jako válečnou kořist. V zadní části zahrady je velký bazén s rybami, v jehož středu stojí **de Vriesova socha Herkula.** Za bazénem se nachází stará jízďárna, dnes využívaná **Národní galerií** jako výstavní prostor. Valdštejnský palác je dnes sídlem Senátu.

22. Palácové zahrady pod Pražským hradem

Valdštejnské náměstí 3, 118 00 Praha 1

Otevřeno: od dubna do října 10.00—18.00

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/palacova-zahrady

tyto zahrady, které jsou dnes spojeny do jednoho celku, se rozkládají v místech, kde ve středověku pokrývaly příkrý jižní svah pod Pražským hradem vinice a menší zahrady jednotlivých šlechtických paláců. Zabírají téměř celou plochu pod Pražským hradem mezi Valdštejnským náměstím a Klárovem. Všechny palácové terasové zahrady mají bohatou architektonickou výzdobu, ozdobná schodiště, balustrády, vyhlídkové terasy, gloriety a pavilony prokomponované s vegetací do malebných celků. Je z nich nádherný výhled na Prahu, projdete jimi po schodištích až na Pražský hrad, i si odpočnete.

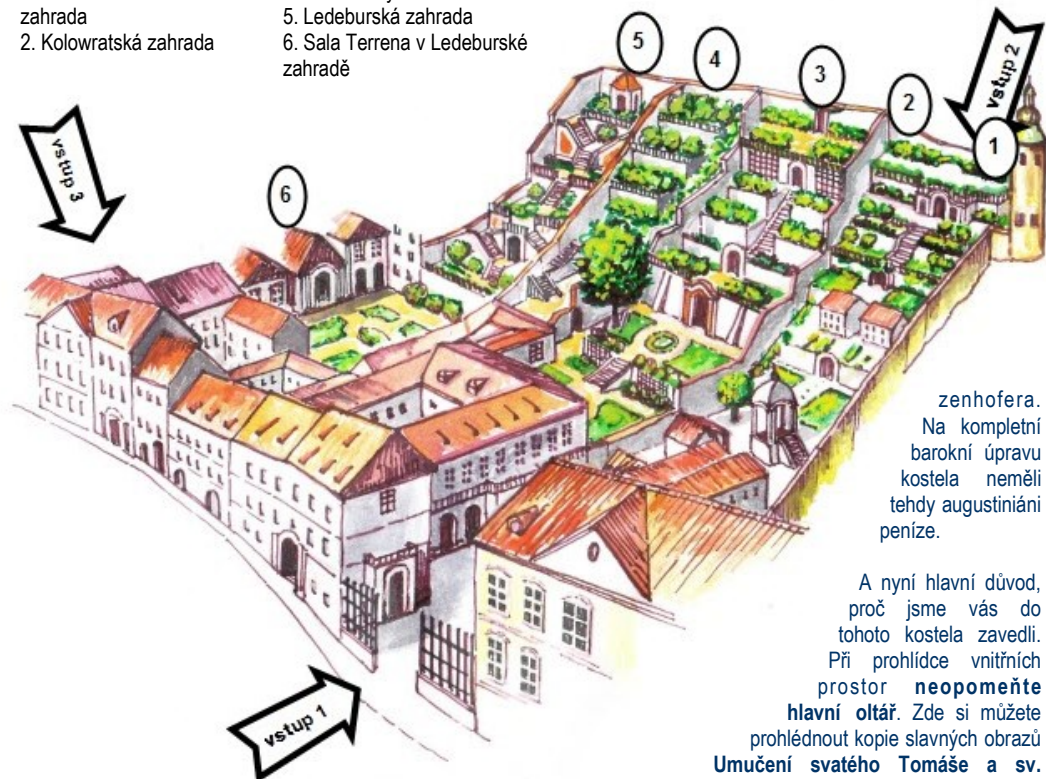
Palácové zahrady pod Pražským hradem

Vstup do těchto zahrad je z Pálffyovského paláce na Valdštejnském náměstí a jejich prohlídka opravdu stojí za to. Zahrady byly před několika lety rekonstruované, a měly také jednoho významného zahraničního donátora, britského prince Charlese. Jejich popis připojujeme na následujícím obrázku.

Palácové zahrady

1. Malá Fürstenberská zahrada
2. Kolowratská zahrada

3. Velká Pálffyovská zahrada
4. Malá Pálffyovská zahrada
5. Ledeburská zahrada
6. Sala Terrena v Ledeburské zahradě

zenhofera.
Na kompletní barokní úpravu kostela neměli tehdy augustiniáni peníze.

A nyní hlavní důvod, proč jsme vás do tohoto kostela zavedli. Při prohlídce vnitřních prostor **neopomeňte hlavní oltář**. Zde si můžete prohlédnout kopie slavných obrazů **Umučení svatého Tomáše a sv.**

23. Kostel sv. Tomáše

Letenská 33/12, 118 00 Praha 1

Otevřeno: v době bohoslužeb

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/kostel-sv-tomase

Tento trochu schovaný kostel je jedním z nejzajímavějších pražských kostelů. Pro jeho prohlídku musíte na křižovatce Tomášské a Letenské ulice (světelný semafor), udělat pár kroků vlevo. Kostel sv. Tomáše byl založen již ve 13. století českým králem z rodu

Přemyslovců **Václavem II.** Nelehký osud ho potkal v období husitském, kdy byli **vyhnáni zdejší mniši**, a kostel **byl vypálen**. Dnes před sebou vidíte jeho renesančně - barokní podobu od architekta Kiliána Ignáce Dien-

vstup 2

6

5

4

3

2

1

vstup 1

vstup 3

Interiér kostela sv. Tomáše

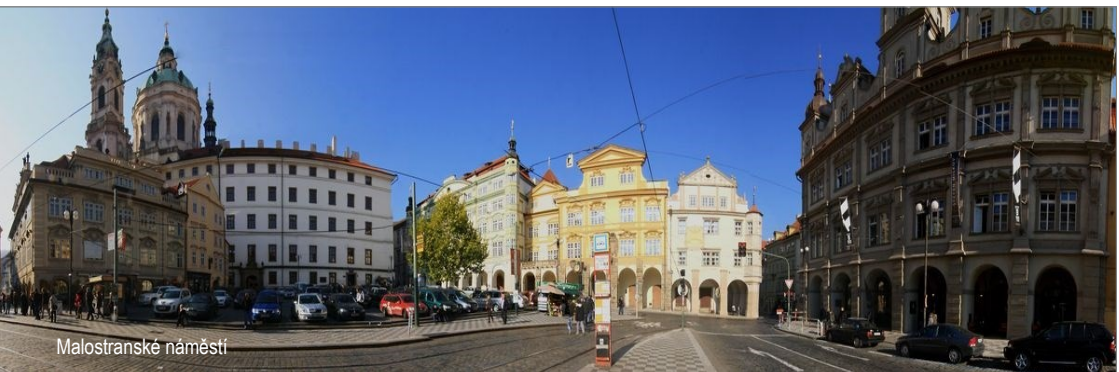
Augustin na mořském břehu od **Petra Pavla Rubense**. Originály jsou umístěny v **Národní galerii** na Pražském hradě.

Kromě Rubense si zde můžete prohlédnout další díla od nejvýznamnějších umělců té doby. Nástrovní fresky s výjevy ze života sv. Augustina a sv. Tomáše, od Václava Vavřince Reinera, na hlavním oltáři, kromě obrazů i sochy od Jana Antonína Quitainera a Ferdinanda Maxmiliána Brokofa (sv. Augustin, Monika a Ludmila). Dalšími poklady jsou obrazy v presbytáři od **Karla Škréty** (Nejsvětější Trojice a Nanebevzetí Panny Marie) nebo Umučení světce od Bartolomea Sprangera.

Mezi další zajímavosti, díky kterým je také toto místo turisty vyhledávané, patří krypta, nacházející se v útrokách kostela. Zde nalezlo místo posledního odpočinku velké množství **významných osobností rudolfínské Prahy**. Mezi nejvýznamnější patří například sochař **Adrian de Vries**. S tímto jménem jste se již seznámili při procházkách Valdštejn-

skou zahradou, neboť se jedná o autora bronzových soch v zahradě. Jeho hrob naleznete v kapli svaté Barbory.

Dalšími významnými osobnostmi, které zde nalezly poslední odpočinek, jsou **architekt Ulrik Aostall** a **rytec a grafik Aegidius Sadeler**. Ten tvořil přímo na dvoře **Rudolfa II**. Dokonale ovládal techniku šerosvitu a počátkem 17. století **vydal mapu Čech**. **Sadeler** byl velkým oblíbencem Rudolfa II. a jeho přítelem. Traduje se, že starý panovník, který již prakticky neopouštěl zdi svého královského paláce na Pražském hradě, často chodíval v přestrojení k Sadelerově hrobu na „rozmuvy“, protože v něm ztratil svého posledního skutečného přítele..

Malostranské náměstí

24. Malostranské náměstí

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/malostranske-namesti

Malostranské náměstí je místo, kterým denně proudí tisíce lidí, ale jen někteří si udělají čas na to, aby věnovali pozornost mnoha památkám a zajímavostem, které právě Malostranské náměstí ukrývá. Náměstí zde bylo již od založení **Malé Strany ve 13. století**. Původně ho tvořilo tržiště a bylo okolními budovami rozděleno na dvě části. Většina z nich ale zanikla po ničujícím požáru z roku 1541 a nahradili je šlechtické rezidence. Dominantou dnešního náměstí tvoří nejkrásnější barokní kostel v Praze **Chrám sv. Mikuláše**. Ten vám popíšeme v dalším článku. Nyní se budeme věnovat okolním budovám a palácům. A vezmeme to po směru hodinových ručiček.

Malostranská radnice Před sebou na rohu Letenské ulice a Malostranského náměstí stojí **Malostranská radnice** z roku 1478. Zde se rozhodovalo o správě města, trestních a civilních kauzách. Budova je známá rokem 1575, kdy zde byla sepsána tzv. **česká konfese**. Památná dohoda umožňující v Čechách náboženskou svobodu. Ve své době v Evropě něco naprosto unikátního. Na radnici je umístěna pamětní deska této události.

Kaiserštejnský palác O kousek dál na rohu s Mosteckou ulicí stojí **Kaiserštejnský palác**. V tomto paláci několik let před I. světovou válkou bydlela nejznámější česká operní pěvkyně Ema Destinová, která se proslavila zejména v zahraničí. Byla primadonou v Berlínské opeře, získala an-

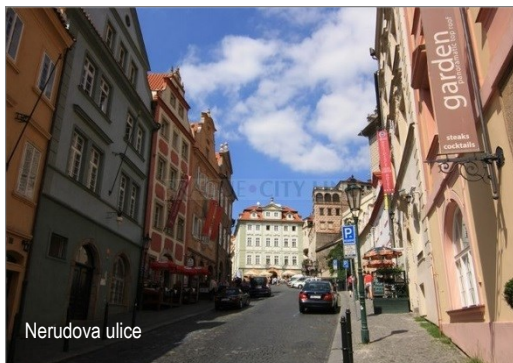
Malostranské náměstí

1. Chrám sv. Mikuláše
2. Radnice
3. Lichtenštejnský palác
4. Kaiserštejnský palác
5. Malostranská beseda
6. Šternberský palác
7. Poslanecká sněmovna
8. Morový sloup

gažmá v Metropolitní opeře v New Yorku, zpívala po boku Enrica Carusa. Dnes zde najdete také její pamětní desku.

Chrám sv. Mikuláše Pokud byste rádi spatřili Prahu **očima agentů tajných služeb**, máte jedinečnou možnost. Stačí pouze vystoupat **do věže Chrámu sv. Mikuláše**. 215 schodů, do výšky 65 metrů. Původně věž, ve které bydlel hlásný, jehož úkolem bylo zvonit při požáru. V 50. letech 20. století v době socialismu zde byla tajná pozorovatelna Státní bezpečnosti, která odtud monitorovala pohyby na okolních velvyslanectvích západních zemí. Dnes je tato pozorovatelna zpřístupněna veřejnosti i se svým vybavením. Tak hurá nahoru!

Lichtenštejnský palác Převážnou část západní strany

náměstí, naproti vchodu do chrámu sv. Mikuláše zabírá **Lichtenštejnský palác**. V letech 1622 - 23 byl jeho vlastníkem kníže Karel z Lichtenštejna, kterému se přezdívalo "krvavý místopřítel". Byl totiž strůjcem a vykonavatelem potrestání vůdců stavovského povstání po bitvě na Bílé hoře, které jsme již několikrát zmiňovali. Byl velmi nelítostný. Marně chodili členové odsouzených žádat do tohoto paláce o milost. Všichni skončili na popravišti lešení

na Staroměstském náměstí. I zde můžete vidět připomínku na oněch 27 popravených v podobě 27 stylizovaných litinových hlav na patních u obrubníku před palácem.

V letech 1811 - 26 zde bydlel Josef Dobrovský, v roce 1848 zde měl hlavní vojenský stan generál Windischgrätz a odtud potlačoval odbojné povstalce v celém Rakousku - Uhersku.

Nerudova ulice v rohu náměstí je jednou z nejznámějších pražských ulic, která vás zavede na Pražský hrad. Název Nerudova získala po českém spisovateli Janu Nerudovi, který zde žil v domě U Dvou slunců, a ve svých povídkách psal o Malé Straně. Příjemnou atmosféru zde navodí **historické domy**, které jsou proslavené svými domovními znameními. Jsou to nádherné sošky, reliéfy a obrazy umístěné převážně u vchodových dveří. V minulosti sloužila podobně jako dnes číslování domů. Domy podle znaků dodnes nesou i své jméno, jako například dům **U Dvou slunců** (dvě vybarvená a zlacená slunce), **U Červeného lva**, **U Zlaté koruny**, **U Osla v kolébce**. Domovní znamení často i říkala, kdo v domě bydlí. Např. v domě **U Tří houslíček**, bydlely v minulosti tři rodiny pražských významných houslařů. V domě **U Zlaté číše** zase bydlela zlatnická rodina. Nyní jsme do Nerudovy ulice pouze nahlédli, ale ulice byla také součástí **korunovační cesty českých králů**, o které si můžete přečíst v dalším našem průvodci s názvem **Královská cesta**.

Víte že?

Proč se Nerudova ulice jmenuje Nerudova

Jan Neruda jeden z nejznámějších českých básníků žil právě tady.

Jan Neruda se narodil 9.7.1834 v Praze na **Malé Straně**. Jeho rodiče nebyli zrovna z nejbohatších. Otec byl vysloužilým **vojákem** z napoleonských válek a matka si přivydělávala jako **služka**. Přesto dokázali i přes toto nesnadné finanční zázemí našetřit nějaké peníze, za které si koupili trafikku v Ostruhově ulici – dnešní Nerudova ulice. Právě zde Jan Neruda prožil své dětství, chvíle příjemné i nepříjemné a **Malá Strana je ovlivnila natolik, že se stala námětem** pro mnoho jeho **povídek a fejetonů**. Při pročítání děl tohoto významného autora si můžete velmi často povšimnout, že náměty pocházejí opravdu z pražské Malé Strany.

Sloup Nejsvětější trojice stojí hned naproti paláci. Podobně jako ostatní morové sloupy, byl i tento vyhotoven jako **projev díky za to, že z Prahy v roce 1713 vymizela morová epidemie**. Dosahuje výšky dvaceti metrů. Má trojúhelníkový půdorys jako symbol Nejsvětější Trojice. Uprostřed nad oltářním stolem na hadu a zeměkouli stojí Panna Marie, okolo sloupu pak čeští patroni: sv. Václav, sv. Vojtěch, sv. Ludmila, sv. Jan Nepomucký a sv. Prokop. Na vrcholu sloupu je symbolika Nejsvětější Trojice: Bůh Otec, Syn a Duch Svatý v podobě holubice. Nejvýše je vševídnoucí Boží oko.

Šternberský palác A posledním domem, který vám chceme na Malostranském náměstí představit je **Šternberský palác** s barokním průčelím, v dolní části náměstí. Tento dům se nechal valně zapsal do české historie, když zde v roce **1541 vypukl požár**, který zničil skoro celou **Malou Stranu, Hradčany** a dostal se až na **Pražský hrad**. Tehdy bylo mimořádně suché léto, požár se rychle šířil, pán domu nebyl přítomen a služebnictvo nechťelo pustit do domu lidi, kteří přišli pomoci hasit. Bylo to neštěstí. Dům je dnes opět vystavěn a zdoben 7 zajímavými chrlíči, které představují alegorie 7 podob českého parlamentu. Dnes jej využívá poslanecká sněmovna. Můžete si zde také všimnout krásných slunečních hodin.

Sloup nejsvětější Trojice

25. Chrám sv. Mikuláše

Malostranské náměstí 118 00 Praha 1

Otevřeno: březen—říjen denně: 9.00—17.00

Listopad—únor denně: 9.00—16.00

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/chram-sv-mikulase

Chrám sv. Mikuláše s přilehlou skupinou budov je dominantou celého **Malostranského náměstí**. Chrám patří mezi naše i evropské nejkrásnější barokní stavby jejichž principem jsou vzájemně se protínající elipsoidy. Jeho stavba byla započata roku 1703 na místě původního gotického kostela stejného zasvěcení.

Staviteli chrámu byli jezuité, kteří toto místo získali díky zásahu jednoho z nejvlivnějších mužů státu **Albrechta z Valdštejna** a také za vydatné pomoci pražského arcibiskupa.

Jednalo se o stavbu tak **významnou**, že základní kámen ke

stavbě tehdy položil císař **Leopold I.** V první fázi stavby zde předvedl své vrcholné stavební umění **Kryštof Dientzenhofer**, který postavil lodní prostor s bočními kaplemi. Stavba čtyřicetimetrového, dynamicky konvexně-konkávně zprohýbaného průčelí a rozlehlého prostoru lodi byla experimentem tohoto druhu barokních staveb u nás i v Evropě.

Kryštofův syn Kilián Ignác Dientzenhofer, který převzal stavbu chrámu po otcově smrti, se zasloužil o stavbu kněžiště s ohromnou **kopulí**. Dál na stavbě pracoval Anselmo Lurago, který přistavěl v letech 1751-56 štíhlou zvonici. Do vnitřku chrámu se vstupuje vchodem, nad nímž je upevněn znak rodu Kolowratů, kteří byli významnými mecenáši stavby. Nástrovní freska hlavní lodi s tématem Oslavení sv. Mikuláše je od Jana Lukáše Krackera a se svými 1500m² patří k **největším** v Evropě.

O vzniku této fresky se vypráví, že malíř si při její tvorbě přál, aby ho při malbě nikdo nepozoroval. Chtěl, aby celé jeho dílo bylo spatřeno, až když bude dokončeno. Ale jeden z **jezuitských mnichů** byl tak **zvědavý**, že chodil mistra při práci pozorovat, a skrýval se při tom za jeden chrámový sloup. Malíř o tom však věděl a za trest ho nakreslil na nástrovní fresku jako postavu, která pozoruje veškeré dění skrytá za sloupem. Freska v kupoli je dílem **Františka Xavera Palka** na téma Oslava Nejsvětější Trojice, který byl po V. V. Reinerovi ve své době nejvíce uznávaným umělcem v Praze. Samotná kopule je pak vysoká 70m a s ní sousedící zvonice má výšku 79m.

Lod' chrámu je vyzdobena četnými pozdně barokními sochami, hlavně od Ignáce Františka Platzera. Asi nejvýznamnější součástí výzdoby chrámu jsou **obrazy Karla Škréty** – obraz Ukřižování z poloviny 17. století, umístění v kapli sv. Barbory a pašijový cyklus v empórách kostela.

Vrtbovská zahrada

26. Vrtbovská zahrada

Podrobné informace na: <http://www.praguecityline.cz/pamatky/vrtbovska-zahrada-rozcestnik>

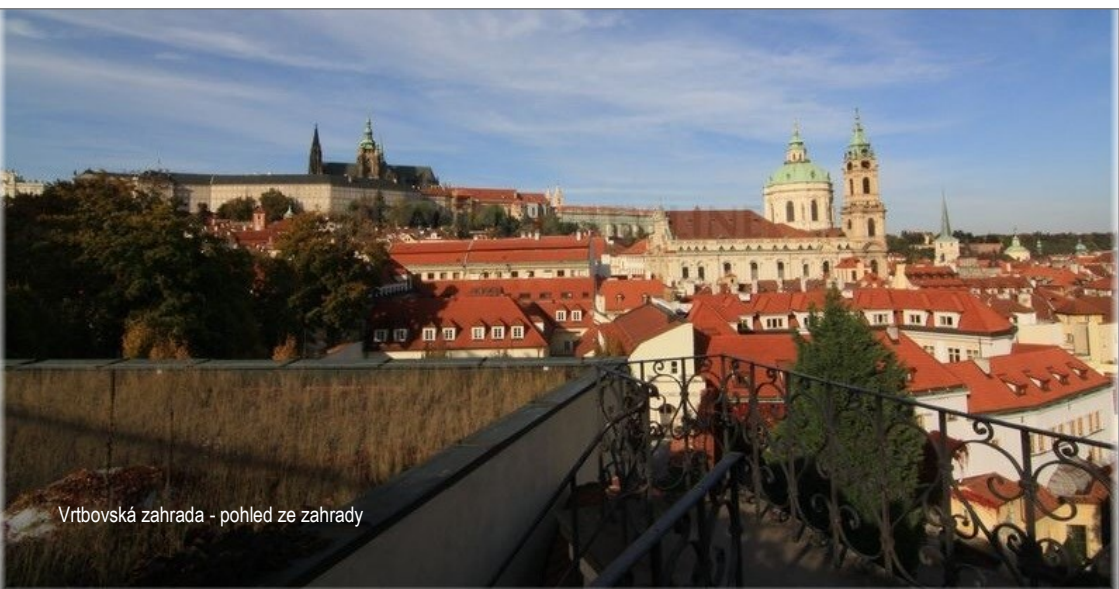
O této zahradě se tvrdí, že je **nejkrásnější palácovou barokní zahradou na sever od Alp**. A rozhodně stojí za to si ji prohlédnout. Vstup do ní je nenápadný, skrz průchod domu č.p. 25, po levé straně Karmeliitské ulice, hned za křižovatkou s ulicí Tržiště.

O podobu této zahrady se zasloužil **František Maxmilián Kaňka**, neboť právě on byl v letech 1715 – 1720 zaměstnán u hraběte **Jana Josefa Vrtby**, který zastával funkci **nejvyššího purkrabího Pražského hradu**. Kaňka se zasloužil nejen o přestavbu paláce, ve kterém hrabě pobýval, ale také o vytvoření **unikátní barokní zahrady**, které jej obklopovala. Za pomoci dokonalého **sochařského umění Matyáše Bernarda Brauna** a díky freskám **Václava Vavřince Reiner**a byl vytvořen překrásný areál, který je doposud považován za jednu z nejatraktivnějších zahrad svého druhu.

V zahradě, dosahující **maximální nadmořské výšky dvě**

stě dvanáct metrů a o rozloze 0,31 hektaru, si kromě překrásných **antických soch** a **freskové výzdoby** můžete prohlédnout unikátní keře a stromy, které utvářejí honosný vzhled zahrady. Vrtbovská zahrada je tvořena **terasami o třech výškových úrovních**, kdy z každé z nich se před vámi otevře ojedinělý výhled. Tyto terasy jsou propojeny širokými schodišti a navzájem se prolínají. Díky tomu si můžete z ptáčích perspektiv prohlédnout například **Pražský hrad**, **Chrám svatého Mikuláše** či **vzdálenější Týnský chrám**. Při procházce nepřehlédněte ani unikátní výzdobu sala terreny (zahradní sál), která znázorňuje Venuši a Adónise od Václava Vavřince Reiner. **Sala terrena** utváří jakousi spojnicí mezi přilehlým palácem a zahradou. Dalšími zajímavostmi, které stojí za podívání je například bazének ve spodní části zahrady, ve kterém je umístěna soška puttiho (dětátka) na mořské nestvůře a ptáčích voliéra zabudovaná do palácové zdi.

V těchto místech žil Kryštof Harant z Polčic, popravený na Staroměstském náměstí roku 1621, nebo v letech 1886 až 1889 malíř Mikoláš Aleš.

Vrtbovská zahrada - pohled ze zahrady

Kostel Panny Marie Vítězné

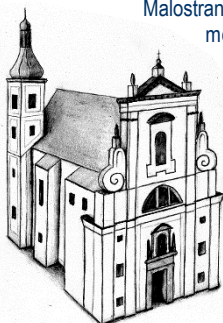
27. Kostel Panny Marie Vítězné

Karmelitáská 382/14 118 00 Praha 1

Otevřeno: březen—říjen denně: 9.00—17.00

Listopad—únor denně: 9.00—16.00

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/kostel-panny-marie-vitezne

Malostranský kostel Panny Marie Vítězné je možná nejznámějším pražským kostelem na světě. Nalézá se v něm proslulá soška **Pražského Jezulátka**, známého v katolických zemích jako **Bambino di Praga**. Soška se do Prahy dostala ze Španělska v 16. století, jako majetek dvorní dámy **Marie Manriquez de Lara**, šlechtičny z jednoho z nejvýznamnějších španělských rodů a manželky nejvyššího

kancléře Království českého **Vratislava z Pernštejna**. Také prvního Čecha, jemuž se od španělského krále Filipa II. dostalo vysokého vyznamenání, **Řádu zlaté-**

Kvíz pražského Turka

7/ Víte, že **Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic** byl také cestovatelem? Jaký cestopis o svém putování napsal?

A) Putování aneb cesta z Království českého do Benátek a odtud po moři do země Svaté, země judské a dále do

Egypta

B) Cesta z Čech až na konec světa

C) Křížem krážem Osmanskou říší

h o rouna. Soška dle španělské rodové tradice přecházela z matky na dceru, jako ochránkyně rodinného krbu. Mariina dcera, známá **Polyxena z Lobkovic**, měla jen jediného syna a tak tuto vzácnou voskovou sošku, jako věrná katolička, darovala klášteru bosých karmelitánů u kostela Panny Marie Vítězné. Od té doby se k sošce pojí mnohé zázraky.

Řád bosých karmelitánů byl velice **tvrdý**. Jeho členové žili pouze z almužen, a velice často **neměli co jíst**. V období, kdy zde bída a chudoba vygradovaly nejvíce, obdrželi od Polyxeny z Lobkovic **malou sošku Jezulátka** se slovy, že jim daruje to nejcennější co má a pokud sošku budou ctít, **nebudou už nadále trpět nedostatkem**. Řeholníci se k Jezulátku pravidelně modlili. A jejich život se začal měnit. Záhy sám císař nařídil klášteru **vyplácet peníze a zasílat jídlo**. I klášterní vinice začaly být úrodné. Soška zázračně pomáhala při **morových epidemiích**, několikrát zachránila klášter proti drancování. V době 30. leté války se ale na několik let ztratila. Bylo to v době, kdy byli Karmelitáni přeloženi do Německa a o Jezulátko se nikdo nestaral. Po jejich návratu v roce 1638, byl kostel vyrabován a poničen. Soška Jezulátka byla objevena za oltářem s uraženými rukama, ale jinak v překvapivě dobrém stavu. Byla opravena a klášter začal znovu vzkvétat. Jezulátko začalo být nošeno v

Kampa

velmi silným křesťanským rytířským řádem. Byli založeni v Jeruzalémě s úkolem ošetřovat poutníky k Božímu hrobu, ale velice brzy tvořili i jádro křesťanského vojska a účastnili se řady bojů proti muslimům. S jejich mocí se mohl rovnat pouze Řád templářů a Řád německých rytířů. Řád Johanitů se později přejmenoval na Maltéžské rytíře a funguje dodnes hlavně jako špitální. V Praze je jedno z 6ti řádových velkopřevorství a požívá zvláštní prestiže, protože je jedním z nejstarších a s nepřetržitou kontinuitou.

Samotný kostel Panny Marie pod řetězem má v sobě románské, gotické, renesanční i barokní prvky. Byl několikrát přestavován a několikrát vyhořel. Stavba se dodnes pyšní dvěma 32 metrů vysokými **hranolovými věžemi**, které podepírají mohutné nárožní pilíře. Ostatní co vidíte, je z velké části dílem raného baroka a stavitele Carla Luraga. Zajímavostí je název kostela - **pod řetězem**. Prý se odtud natahoval každý večer řetěz přes Vltavu na Staré Město, aby se zabránilo proplutí lodím, které nezaplatili clo, a byla jím také uzavírána brána komendy.

V interiéru kostela si pak můžete prohlédnout skvosty českého barokního malířství. Na hlavním oltáři **Bitva u Lepanta** a modlíci se johanité k Panně Marii. U Lepanta svedli Joha-

nitě svoji poslední velkou bitvu a zvítězili na loďstvem osmanské říše. Před obrazem pak bývali pasováni řádoví rytíři. Autorem je Karel Škréta. On něj pochází také obraz Stětí sv. Barbory na bočním oltáři.

Z historie je rovněž zajímavé, že zde roku 1378 bylo vystaveno tělo zesnulého **císaře Karla IV.** a v době vlády jeho syna Václava IV. zde byl, na mírové schůzce s králem, zatčen **sv. Jan Nepomucký**, tehdy generální vikář pražského arcibiskupa. Ten pak zemřel na následky mučení a ještě téhož dne večer bylo jeho mrtvé tělo shozeno z Karlova mostu do Vltavy.

Když budete po naší trase pokračovat dál, půjdete kolem dalšího pro většinu návštěvníků známého místa - kolem **"Lennonovy zdi"**. Tato pestrobarevně pomalovaná zeď se stala již na počátku 80.let minulého století místem připomnutí tragického konce Johna Lennona. Zeď s portrétem legendárního umělce se brzy stala místem, kde lidé vyjadřovali své názory a protesty proti komunistickému režimu. I za cenu policejních represí. A tato tradice pokračuje i nyní.

Lennonova zeď

29. Lennonova zeď

Když budete po naší trase pokračovat dál, půjdete kolem dalšího pro většinu návštěvníků známého místa - kolem **"Lennonovy zdi"**. Tato pestrobarevně pomalovaná zeď se stala již na počátku 80.let minulého století místem připomnutí tragického konce Johna Lennona. Zeď s portrétem legendárního umělce se brzy stala místem, kde lidé vyjadřovali své názory a protesty proti komunistickému režimu. I za cenu policejních represí. A tato tradice pokračuje i nyní.

30. Kampa

U Sovových mlýnů 2 118 00 Praha 1

Otevřeno: v době konání výstav

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/kampa

Překročením mostu přes malé rameno Vltavy zvané **Čertovka** (všimněte si mlýnského kola), se vydáte na nejkrásnější z pražských ostrovů na **Kampu**. Zde najdete jedno z nejromantičtějších míst Prahy, nazývané také **Pražské Benátky**. V roce 2010 byla Kampa vyhlášena druhým turisticky nejvděčnějším městským ostrovem na světě.

O ostrovu by se dalo říct, že se opticky skládá ze dvou částí. Ta první blíže ke **Karlovu mostu** je tvořena malým útulným náměstíčkem a druhou část tvoří park, který vznikl **spojením několika historických zahrad** a dnes slouží k odpočinku, fotografování a hrám. Od Malé Strany odděluje Kampu rameno Vltavy známé jako **Čertovka**, které prý bylo pojmenováno podle ženy, která zde vlastnila mlýn a proti všem zvyklostem úspěšně hospodařila sama - bez manžela, lidé si o ní proto mysleli, že je spočená s ďáblem. Dnes, o pár století později, je to úsměvné.

První historická zmínka o Kampě je z 12. století, kdy ostrov patřil k pozemkům věnovaných johanitskému řádu pro stavbu komendy. Ostrov velmi dlouho trpěl povodněmi a neměl ustálený tvar. Toto se změnilo po roce 1541 a velkém požáru, o kterém jsme se již zmiňovali. Tehdy byl ostrov zpevněn navážkou sutin z vyhořelých budov. Do té doby

zde byly pouze zahrady, ale po zpevnění na Kampě vyrostly **tři mlýny** a začali přibývat řemeslníci, mající za povinnost pečovat o Karlův most. Mlýny stojí dodnes, u dvou z nich jsou stále zachována **mlýnská kola**. Jedno z nich jste si jistě prohlédli cestou. Nejznámější z těchto mlýnů jsou **Sovovy mlýny** (bílá stavba v parkové části Kamy u Vltavy). Dnes už zde neuslyšíte zvuk klapků mlýnského kola, ale můžete navštívit **Muzeum českého výtvarného umění 20. století**. Uvidíte obrazy Jiřího Koláře, Františka Kupky, Toyen, sochy Ottý Gutfreuda, díla K. Nepraše, J. Načeradského a mnohé další poklady výtvarného umění. Mece-náši Jan a Meda Mládkovy tuto sbírku nashromáždili v Americe a darovali České republice. Budiž jim za to dík.

Kampa je také velmi inspirativní. Proto zde žila řada umělců. Např. v parkové části Kamy blíže ke Karlovu mostu si můžete prohlédnout známý domek, který daroval hrabě Nostic **Josefu Dobrovskému**. V domě bydlel také Jan Werich nebo básník Vladimír Holan. V domě **U Zlatých nůžek** na náměstíčku bydlel malíř a ilustrátor Adolf Kašpar. Přebýval zde v posledním patře, které umělci nabízelo **překrásný výhled na Pražský hrad**. Sochař David Černý je autorem **plastik tří batolat**, které v zahradách jistě neuniknou vaší pozornosti. Tato miminka jsou také na **Žižkovské věži**.

Je vám pohled na **Čertovku povědomý**, ale nemůžete přijít na to, kde jste jej viděli? Rádi vám napovíme. Toto místo je totiž **oblíbeným útočištěm filmařů**. Odehrával se zde děj dětského filmu **Chobotničky z druhého patra**, natočel se zde oscarový film **Amadeus** od Miloše Formana nebo také **Mission Impossible** s Tomem Cruisem, skupina **INXS** zde natočila svůj úspěšný klip k baladě *Never Tear Us Apart* a zdaleka nejsou sami...

Ostrov Kampa

1. Karlův most
2. Lichtenštejnský palác na ostrově Kampa
3. Lennonova zeď
4. Most zamilovaných

5. Werichova vila na Kampě
6. Sovovy mlýny – nejstarší pražské mlýny
6. Sovovy mlýny – historické i současné zajímavosti
7. Čertovka – ráj turistů i filmařů

Karlův most

31. Karlův most

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/karluv-most

Z ostrova Kampa vás cesta zavede na jedno z nejnavštěvovanějších míst Prahy. Na **Karlův most**, který po staletí střezí cestu mezi Malou Stranou a Starým Městem. Tato **nejvýznamnější pražská gotická památka** patří k **nejzachovalejším středověkým mostům Evropy**. Jak je poznat již z jeho názvu nechal ho postavit jeden z nejvýznamnějších českých panovníků, který se stal také římským císařem, **Karel IV.** Pro tuto stavbu povolal své nejlepší stavitele **Matyáše z Arassu**, který pravděpodobně připravil plány pro jeho stavbu podle proslulého mostu **Saint Bénézet v Avignonu** a Petra Parléře, který vedl jeho stavbu po dlouhých 40 let (Oba jsou také staviteli katedrály Sv. Víta na Pražském hradě).

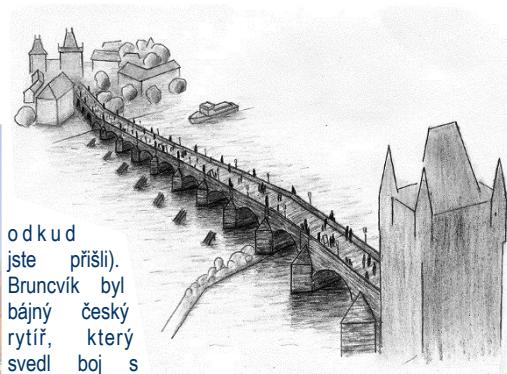
Středověk a gotika byly nejen dobou velice zbožnou, ale také mystickou, která věřila na znamení a velkou váhu

Karlův most

přikládala astrologickým předpovědím. Není tedy divu, že i základní kámen tak důležitého mostu, byl položen dle doporučení astrologů v nejlepší možný okamžik. Bylo to přesně roku 1357 dne 9.7. v 5 hodin 31 minut. (číslice tvoří - čteno zprava i zleva - vzestupnou řadu s vrcholem 9). Stavitelé ale určitě nevěřili jen mystickým číslům, protože při stavbě velmi dbali na pevnost mostu. Do malty se přidávali ingredience, které se mohou dnes zdát zvláštní, přesto současné výzkumy potvrdily jejich zpevňující účinek. Byly to syrová vejce, mléko a víno.

Dnes vás na 520 m dlouhém a 9,5 m širokém mostě upoutají hlavně jeho **sochy**. Ty pocházejí ze 17. a částečně pak 19. století z dílen předních sochařských mistrů té doby, jako byl například Matyáš Bernard Braun, Jan Brokof nebo Ferdinand Maxmilián Brokof. Celkem si při procházce po Karlově mostě budete moci prohlédnout **31 sochařských klenotů**. Nejstarší sochou je bronzový rytíř **Bruncvík se lvem**, stojící mimo řadu soch ve vodě u pilíře na ostrově Kampa (po pravé straně mostu, pokud se postavíte zády k Malé Straně,

o d k u d
jste přišli).
Bruncvík byl
bájný český
rytíř, který
svedl boj s
devitihlavou saní, aby
zachránil lva. Tento lev je nyní v erbu České republiky.
Druhým nejstarším je pak **sousoší sv. Kříže** na třetím pilíři

vlevo před Staroměstskou mosteckou věží. Kříž zde byl již za Karla IV. a naproti prý stávalo popraviště. Lidé, kteří byli odsouzeni trestem smrti, měli možnost před křížem pokleknout a pomodlit se. Na předposledním pilíři napravo stojí **socha Turka**, střezčího jeskyni s uvězněnými křesťany.

Nejznámější je ale **socha sv. Jana Nepomuckého** z roku 1683 od Jana Brokofa (po levé straně mostu osmá z každé strany). Tato socha se stala závazným vzorem, podle něhož vznikají sochy sv. Jana Nepomuckého u nás i ve světě. Světce všude na světě poznáte podle jeho atributu. Je jím pět hvězdiček na svatozáří kolem hlavy. Hvězdy se podle legendy objevily nad hladinou, když byl Jan Nepomucký svržen do vody a mají symbolizovat latinské slovo "tacet" - "mlčí". Na levém reliéfu podstavce je zobrazena zpověď královny Žofie, kterou dle legendy Jan Nepomucký odmítl vyzradit králi a proto byl umčen. Na pravém je zobrazeno Janovo svržení do řeky roku 1393. Nedaleko sochy na zábradlí najdete reliéf, ukazující na místo, kde byl Jan Nepomucký vhozen do vody. K tomuto místu se pojí legenda: Položí-li se ruka na kříž tak, aby se každý prst dotýkal jedné z hvězd, splní se prý tajné přání.

Jak jste si již také všimli most je z každé strany zakončen věžemi. Ze strany malostranské jsou to **2 Malostranské mostecké věže**. Menší mostecká věž pochází z opevnění **původního mostu Juditina** a svůj dnešní renesanční vzhled přijala v 16. století. Uchovává na fasádě **cenný románský reliéf** - trůnického panovníka a klečící postavy. Větší z obou věží byla postavena v roce 1464 za vlády krále Jiřího z Poděbrad.

Pod **Staroměstskou mosteckou věží** pak projdete zpět na pravý břeh Vltavy. Je považována za jednu z nejkrásnějších věží středověku a byla součástí staroměstského opevnění. Věž je **bohatě** plasticky **vyzdobena**. Na její východní straně můžeme vidět **vyobrazení** panovníků, za jejichž vlády byla věž postavena – vlevo Karel IV. a vpravo Václav IV. Mezi nimi stojí **zemští patroni** sv. Vít a ještě výš sv. Zikmund a sv. Vojtěch. **Na boku věže** nechal stavitel Petr Parléř umístit latinský nápis **SIGNATESIGNATEMERE METANGISETANGIS** („Zaznamenej si, zaznamenej a střez se, dotkneš-li se mě, zahyneš.“). Nápis se čte **zepředu i zezadu stejně** a i ten měl mystický význam. Stejně tak symbolické je i členění věže do čtyř sfér. První je sféra **pozemská**, druhá pak **měsíční** zdobená mj. 28 kraby (28 dní oběhu Měsíce). Nad ní se nachází sféra **sluneční** (symbolizující královskou a císařskou moc) a konečně sféra **hvězdná**, symbolizovaná sochami svatých. Mostecká věž je zdobena také znaky zemí, které náležely k **české koruně**. Západní strana věže je mnohem chudší, neboť otevřena k mostu často čelila válečným náporům (například v roce 1648, kdy Prahu obléhali Švédové – tuto událost připomíná pamětní deska na stěně věže z roku 1650). Věže bylo také kdysi užíváno jako **vězení** pro dlužníky a dodnes jsou na

Staroměstská mostecká věž

stěnách čitelné nápisy vězňů. Schodištěm po boku věže se vstupuje do pater, jež poskytují krásný pohled na Karlův most a panorama Hradčan.

32. Křížovnické náměstí

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/krizovnicke-namesti

Křížovnické náměstí

Klementinum

Hned jak projdete pod Staroměstskou mosteckou věží dojdete na malé **Křížovnické náměstí**. Po levé straně náměstí vidíte **kostel svatého Františka z Assisi**, před vámi je pak průčelí **kostela Nejsvětějšího Salvátora**, patřícímu k velkému komplexu **Klementina** a jistě vám neunikne ani **socha Karla IV.**

Kostel svatého Františka je úzce spojen s jediným původně českým křesťanským řádem **Křížovníků s červenou hvězdou**, který založila **sv. Anežka**, abatyše již popisovaného Anežského kláštera, jako špitální bratrstvo. Řád byl uznán papežem Řehořem IX., již v roce 1237 a jeho znakem je červený kříž s šesticípou hvězdou. A protože se jednalo o řád výhradně špitální, usadili se podobně jako na druhém vltavském břehu Johanité - u řeky. Ve špitále bylo vždy velmi důležité, mít dostatek čisté vody a kostel sv.

Františka byl opravdu spojen s významným špitálem. To ho pravděpodobně také zachránilo od vypálení v době husitství. Kostel a špitál byly nejvíce poškozeny v roce 1648 v bojích proti Švédům. Z klášterních oken se tehdy střílelo na útočící Švédy se snahou nepustit je přes Karlovův most na

Staré Město. To se nakonec podařilo, Křížovníci tehdy ztratili svého velmistra - byl zasažen kulí, ale Švédové z Prahy odešli, i když s velkou částí cenných pokladů z Pražského hradu i malostranských kostelů. Řád se dále rozrůstal, v 16. a 17. století byly dokonce řádoví velmistři i pražskými arcibiskupy a právě v této době nechali Křížovníci upravit **kostel sv. Františka** do podoby, kterou vidíte dnes. Stavební plány vypracoval Francouz **Jean Baptiste Mathey** kolem roku 1679.

Dominantou kostela je **mohutná, čtyřicet metrů vysoká, zděná kupole**. Po stranách vchodu vidíte sochy Madonny a sv. Jana Nepomuckého, na průčelí pak sochy českých patronů. Kostel má interiér na půdorysu kříže a je orientován hlavním oltářem k severu, což nebývá obvyklé. Na stropě vás upoutá freska **Poslední soud** od Václava Vavřince Reinera. Kostel byl proslulý výtečnou hudbou a zdejší mše patřily k největším pražským hudebním událostem. Můžete zde vidět i jedno z nejkrásnějších varhan v Praze, na které hrával i mladý **Antonín Dvořák**.

Těsně u rohu kostela si všimněte sochy sv. Václava na kamenném, vinnou révou ovinutém sloupu. Jedná se o tzv. **Viniční sloup**, který udával místo, kde se platili daně z vinné révy - budova naproti. Kolem sloupu pak vidíte nejstarší pražskou dlažbu z 12. století.

Na náměstí také stojí bronzová socha **krále a císaře Karla IV.** Byla zde postavena v roce 1848 ke 500. výročí založení Karlovy University. **Karel IV. (1316 - 1378)** byl nejvýznamnějším českým králem a také jedním z nejmocnějších panovníků středověké Evropy. Roku 1355 se stal císařem Svaté říše římské. Byl vzdělaný a po svém otci Janu Lucemburském, jednom z největších evropských rytířů, zdědil i bojovnickou povahu. Hovořil plynně pět jazyků a svou moc využil ke zkonsolidování českého státu, který byl od té doby znám jako **Země Koruny české**. Byl také autorem nejvýznamnějšího říšského ústavního zákona **Zlaté buly Karlovy**, která platila až do zániku Svaté říše římské roku 1806. Prahu si zvolil jako hlavní město říše a ta se za jeho vlády velmi rozrostla. Stopy jeho budovatelského úsilí najdete všude ve městě. Založil Universitu, postavil kostely, most přes Vltavu, katedrálu, budoval Pražský hrad i celé Nové Město pražské. Češi ho dodnes nazývají **Otec vlasti**.

Kostel Nejsvětějšího Salvátora patří k areálu nejstarší české jezuitské koleje - **Klementina**. Celé **Klementinum** je hned po Pražském hradu druhou **nejrozsáhlejší stavební památkou v Praze** a také druhou největší jezuitskou stavbou v Evropě. Jezuité přišli do Prahy roku 1556, kdy je povolal císař Ferdinand I. Habsburský, aby posílil svoji protireformační politiku. Po bitvě na Bílé hoře a následné rekatolizaci Čech získali Jezuité na významu a začal velký stavební rozmach. Stavba Klementina trvala více než **200 let** a zabrala prostor téměř 2 hektarů. Budovy koleje se

Klementinum

Pohled na Smetanovo nábreží a Novotného lávku z Kampy

rozkládaly kolem pěti nádvoří, patřily k nim tři kostely (sv. Salvátor, sv. Kliment a Vlašská kaple), dvě věže, školy, kolej, knihovna, divadlo, hvězdárna i vlastní tiskárna.

Samotný **kostel Nejsvětějšího Salvátora** byl budován od roku 1578. Architekty byli Carlo Lurago a František Maxmilián Kaňka - jeho práci jste viděli také ve Vrtbovské zahradě. Jezuité byli při svých rekatolizačních snahách velmi aktivní a velmi dobře si uvědomovali, jak dokáže ovlivnit věfici hudba. Řada mší tedy byla za doprovodu hudebníků, i celých orchestrů. Vrchol byl v 18.století, kdy se zde denně sloužilo i neuvěřitelných 50 mší. V roce 1782 zde například na varhany hrával Jan jakub Ryba, autor slavné České mše vánoční "Hej, mistře!"

Paradoxem historie je, že mezi prvními uvedenými hudebními díly zde byla mše, kterou složil velký humanista **Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic**, který roku 1598 podnikl cestu do Benátek, Egypta a Palestiny a o této cestě napsal **vynikající cestopis**. Byl všestranně vzdělaným člověkem, který později konvertoval k evangelictví. A to ho přivedlo až na popraviště 21.června 1621 na Staroměstském náměstí.

V současnosti je Klementinum sídlem **Národní knihovny** a jsou zde soustředěny vzácné knihovní fondy. Na třetím nádvoří Klementina můžete vidět **hvězdárenskou věž** s kovovou sochou Atlanta na vrcholu. V této věži od roku 1775 nepřetržitě pracuje **meteorologická observatoř**, která pravidelně měří povětrnostní podmínky Prahy. Takto

dlouhé měření povětrnostních podmínek je v **Evropě unikem**.

Tady také můžete nakouknout do středověké **Karlovy ulice**, který vždy tvořila důležitou cestu na Pražský hrad. Dnes zde najdete množství obchůdků se suvenýry a také restaurace.

33. Smetanovo nábreží

Novotného lávka 1 118 00 Praha 1

Otevřeno: středa—pondělí 10.00—17.00

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/novotneho-lavka

Další cesta vás povede po Smetanově nábreží podél Vltavy. Nábreží vzniklo jako první kamenné pražské nábreží až v 19.století umelou úpravou terénu, aby se zabránilo řece v častých povodních. Ten výškový rozdíl můžete porovnat při pohledu na vltavské ostrovy. V blízkosti Karlova mostu se nachází **Novotného lávka**. Zde si můžete prohlédnout **muzeum známého českého hudebního skladatele Bedřicha Smetany** s jeho sochou.

Kolem roku 1396 v těchto místech stávala **skupina deseti mlynů**. V roce 1489 zde byla postavena **dřevěná staroměstská vodárenská věž**, která byla o několik let později přestavěna na současnou kamennou. Po nějaké době byly mlýny přestavěny na budovy, které známe dnes. Jedná se o **Karlovy lázně, Klub techniků** – dříve budova Československé vědeckotechnické společnosti. Zajímavostí je, že pod těmito budovami protéká řeka Vltava.

Víte že?

Jak to bylo s Jezuitu v Klementinu

Jezuité během svého působení v Čechách a v Klementinu věnovali velkou pozornost školství. Vybudovali zde všechny kategorie škol, kde studovalo hodně budoucích **českých vzdělanců**. Jezuitský řád měl ovšem také své stinné stránky jako jsou obecně známé **hony na čarodějnice** či **pálení „nevhodných“ kniž**. V roce 1773 byl nařízením papeže Klementa XIV. zrušen a jezuité z Klementina museli odejít.

Národní divadlo

34. Krannerova kašna

Až se dostatečně pokocháte krásnými výhledy, uděláte fotky, které z tohoto úhlu patří vždy k nejpovedenějším, určitě si všimnete podivné stavby šípovitého rázu v parkové úpravě asi uprostřed nábřeží. Jdete blíže a zjistíte, že stojíte u kašny. Je to **Krannerova kašna**, která byla postavena jako pomník oslavující habsburskou vládu v roce 1845. Zajímavostí kašny je jezdecká socha panovníka Františka I. Kašna je plně funkční.

Ostrov, který pak vidíte nejbližší na Vltavě se nazývá **Slovanský ostrov**. Mezi pražským obyvatelstvem byl považován za matku pražských ostrovů. Místní mu však nefeknou jinak, než **Žofín**. Je také jeden z nejmladších vltavských ostrovů. Vznikal mezi 17. a 18. stoletím náplavami, které přinášela v průběhu času řeka. Nejdříve vznikaly malé ploché ostrůvky a ty se pak s časem přirozeně a přírodně spojovaly v celek. Zlomem pro vývoj na ostrově byl rok **1830**, kdy ostrov zakoupil mlynář Václav Antonín Novotný a postavil tady rodinný dům a místo starého dřevěného hostince

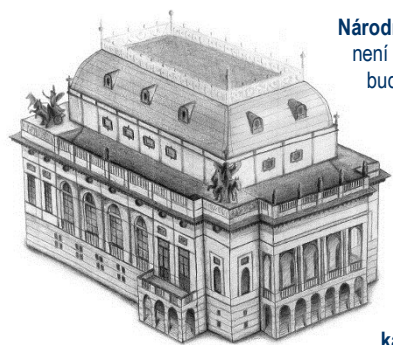
patrovou budovu restaurace a ještě lázně. Tato budova zde stojí dodnes.

35. Národní divadlo

Národní 1 118 00 Praha 1

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/narodni-divadlo

Národní divadlo není jen divadelní budovou, ale vždy bylo i symbolem českého národního obrození. 16. 5. 1868 byl položen k divadlu **základní kámen**. Tento

den byl spojený s velkými národními oslavami doplněný krojovanými průvody, kterých se zúčastnili všichni významní čeští umělci i politici. Stavba byla zahájena pod vedením architekta Josefa Zítka a byla celá **financovaná z veřejných sbírek**.

Divadlo bylo otevřeno **v roce 1881** k příležitosti návštěvy korunního prince Rudolfa, přestože ještě nebylo dokončeno. Při otevření zazněla ve své premiéře **Smetanova Libuše**, kterou už ovšem ohluchlý skladatel nemohl slyšet. O dvanáct dní později se zde odehrála národní tragédie, v divadle vypukl požár, který zničit téměř celé divadlo. **Požár zřejmě**

Víte že?**Odkud byl základní kámen pro národní divadlo**

Řadu let se říkalo, že základní kámen Národního divadla pochází z památného Řípu. Tak tomu skutečně mělo být, kámen odtud byl vylomen a slavným průvodem na stavenišťe divadla už pět dní před slavností přivezen. Byl ale z tvrdého a nepravdělně odlučného čediče, a proto se ho nepodařilo opracovat do tvaru podle plánu architekta Josefa Zítka a pro ceremoniál byl nepoužitelný. Organizátoři se tak dostali pár dnů před slavností do nezáviděníhodné situace. Vše na poslední chvíli zachránil jeden z členů slavnostního výboru, pražský kameník Gabriel Žižka. Nechal narychlo ve své dílně zhotovit podle Zítkova plánu rozměrný kamenný kvádr a dopravit jej na stavenišťe. Zde byl postaven na kámen z Řípu a současně na další dovezený kámen z památného Radhoště, které tak vytvořily jeho symbolický česko-moravský základ.

Rotunda sv. Kříže

36. Rotunda sv. Kříže

způsobili dělníci, kteří ještě na střeše dokončovali poslední práce stavby a pravděpodobně špatně uhasili uhlí po svařování hromosvodu. Začalo se s novými finančními sbírkami a za necelé dva měsíce po požáru byl znovu z **celonárodních sbírek** shromážděn milion zlatých na jeho obnovu, které se ujal architekt Josef Schulz. 18. 11. 1883 bylo divadlo znovu za slavnostních fanfár **Smetanovy Libuše** otevřeno. **Vnější výzdoba divadla** ve stylu novorenesance i výzdoba interiéru jsou dílem mj. B. Schnircha (patří mu téměř celá výzdoba hlavního průčelí, např. třimetrové sochy boha slunce Apollóna a devíti múz na římsé lodžie, stejně jako **mohutné trigy** - trojspreží řízená bohyně vítězství).

Interiéry divadla jsou zdobený pracemi významných českých umělců té doby. Najdete zde např. M. Aleš (cyklus 14 lunet *Vlast*) a **V. Hynais** (opona s heslem „Národ sobě“). V hlavním foyer jsou umístěny mramorové busty osobností, které se zasloužily o rozvoj Národního divadla. Hlediště divadla má 986 míst, strop je zdoben alegorickými malbami umění od F. Ženíška a visí zde nádherný bronzový lustr vážící bezmála dvě tuny. Je zde také prezidentská lože, která je potažena červeným sametem a vyzdobena malbami postav z české historie od Václava Brožíka. Divadlo má nádhernou malovanou oponu, jejíž autorem je Vojtěch Hynais. **Téma opony** je oslava umění, českého národa a položení základního kamene k divadlu.

K původní stavbě Národního divadla byla posléze připojena Nová scéna - **Laterna magika**, vedlejší prosklená budova, která je postavena podle návrhu architekta Karla Pragnera. Zde také začnete procházet ulicemi Prahy, které nejsou tak turisticky vytižené a budete moci sledovat i běžný pražský život.

Národní 1 118 00 Praha 1

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/rotunda-sv-križe

Rotunda se dnes nachází mezi běžnou vysokou zástavbou pražských ulic z 19. století. Ale u ní se nenechte mýlit, není to žádná novodobá napodobenina. Pochází z období **jedenáctého století** a je právem považována za **nejstarší pražskou románskou rotundu**. Byla vybudována na důležité obchodní cestě, která **vedla z Vyšehradu k přechodům přes Vltavu**. Návštěvníky uchvátí svou okrouhlou lodí a půlkruhovou apsidou

zdobenou obloučkovým vlysem. V apsidě a lodi byly zazděny keramické **nádoby, natočené hrdlem do vnitřního prostoru**. Díky tomu je zde výborná akustika.

A odkud byl odvozen název? Rotunda se nachází v **údajném středu unikátního urbanistického kříže staré Prahy**. Základní osa kříže spojuje chrám **svatého Víta** s rotundou **sv. Longina u kostela sv. Štěpána na Novém Městě**. Kolmo na tuto přímku vede spojnice kostela **sv. Klimenta na Starém městě** a dnes již neexistujícího **kostela sv. Filipa a Jakuba**, nacházející se na Arbesově náměstí. A právě naše rotunda se nachází na středu těchto os. Vzdálenost dvojic kostelů je zcela stejná a jejich **strany vytvářejí kříž** s rameny měřícími **dva tisíce čtyři sta metrů**.

V sedmáctém století **rotunda patřila dominikánům od sv. Jiljí**. Za vlády císaře Josefa II. byla kaple zrušena a

Kvíz pražského Turka
8/ Víte, jak se jmenovala králov-
na, manželka Václava IV., která Huso-
vy kázání pravidelně navštěvovala?

- A) Kunhuta
- B) Markéta
- C) Žofie

začala sloužit jako **charitativní sklad**. Celá budova začala postupem času **chátrat** a dokonce se začalo **uvažovat i o jejím zbourání**. Díky včasnému zásahu spolku Umělecká beseda byla budova opět uvedena do původního stavu, zchátralé zdi a prvky byly opět **opraveny**. O **obnovení výzdoby interiéru** se zasloužil také Josef Mánes. Dnes je rotunda farním kostelem starokatolické církve.

Jako ke každé zajímavé historické stavbě, tak i k **rotundě sv. Kříže se váže zajímavá pověst**. Na místě rotundy se v minulosti **nacházel rybník**, do kterého byla vhozena **ukřižovaná dívka**. Ta byla tímto způsobem potrestána proto, že proti vůli svých rodičů přijala křesťanskou víru. V noci prý **došlo k mohutné bouři**, během které se kříž vzedmul nad hladinu vody rybníka. „**Boží znamení**,“ říkali lidé a kříž začali považovat za zázračný. Zajímavostí je, že během oprav rotundy byl opravdu v jejích základech nale-

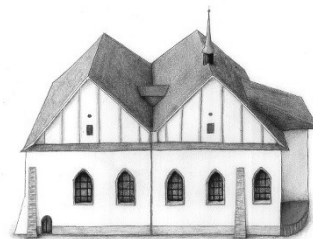
zen **velký ztrouchnivělý kříž**. Podle jiné legendy je prý pod **kostelem sklepení s obrovským pokladem**, což dokládá skutečnost, že byl v blízkosti rotundy nalezen denár knížete Jaromíra, **pocházející z roku 1012**. Tak se zdá, že obě tyto legendy mohou být pravdivé.

Pokud jste také viděli 3 dílný film Ztracená brána. Tak zde pod rotundou se nacházel tajný vstup do paralelního světa, který střežil jeho ochránce.

37. Kaple Betlémská

Betlémské náměstí 5 118 00 Praha 1

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/betlemska-kaple

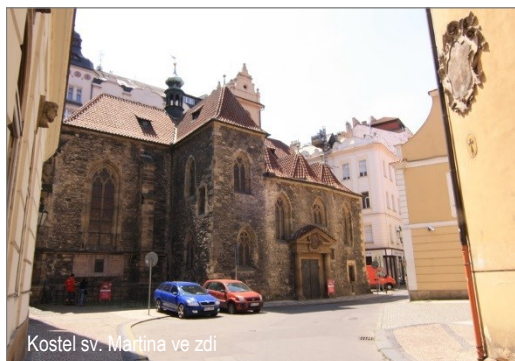
Náměstí, které se před vámi nyní otevřelo je pojmenováno dle své nejméně významnější stavby - **Betlémské kaple**. Kaple je pro české země historicky velmi významná. Byla střediskem českého reformač-

ního hnutí spjatého především se jménem [mistra Jana Husa](#), který v letech 1402-13 právě zde kázal. Jeho osudy jsme již popisovali na Staroměstském náměstí a zde je jen lehce připomeneme. Kaple, která pojala až 3000 posluchačů, byla vystavěna na místě, jež bylo vyhlášeným místem nefesti v pražské chudinské čtvrti a sloužila výhradně pro kázání chudším vrstvám. Byla zasvěcena památce **Nemluvňátek**, novorozenců, zavražděných v Betlémě na příkaz krále Heroda.

Její nejznámější kazatel Mistr Jan Hus byl silně ovlivněn učením anglického reformátora Johna Wycliffa. Snažil se o obrodu církve, která byla v této době rozdělena vícepapežstvím, úplatky, honbami na čarodějnice a snažil se vrátit církev k jejímu původnímu poslání. Tvrdil, že bible by měla být jediným zdrojem církevního učení. Jeho kázání brzy přestali navštěvovat jen chudí lidé, začali se zde objevovat i měšťané a šlecha včetně samotné královny. [Mistr Jan Hus](#) se ale nakonec stal pro církev nebezpečným a ta rozhodla o jeho **upálení** jako kacíře na Kostnickém koncilu v roce 1415, kam byl pozván, aby hájil své učení.

Kaple Betlémská

Kostel sv. Martina ve zdi

Po třicetileté válce připadla Betlémská kaple **jezuitům** a v roce 1786 byla stržena a přestavěna na obytný dům, v němž se z původní kaple zachovaly tři stěny. Pro svůj význam pro český národ byla ale v letech 1950-54 prakticky znovu vystavěna do původní podoby. Zajímavostí je, že kaple byla původně vymalována **červeně**, zřejmě proto, aby vynikly nápisy a obrazy, kterými byly zaplněny všechny stěny. Tři z těchto nápisů – jeden z roku 1412 o svatokupectví, dva pojednávající o přijímání podobojí, byly zachovány dodnes. Zbytek dnešní výzdoby jsou kopie starých předloh.

38. Kostel sv. Martina ve zdi

Martinská 8 118 00 Praha 1

Otevřeno: v době koncertů a bohoslužeb

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/kostel-sv-martina-ve-zdi

Kostel z druhé poloviny 12. století v sobě skrývá mnoho zajímavostí. První z nich je patrná již z jeho názvu. Kostel jednou svojí stěnou přiléhá přímo ke **staroměstské hradební zdi**, která dříve rozdělávala Staré a Nové Město pražské. Svou dnešní podobu získal po goticko - renesanční

přestavbě v 15.století a dnes je považován za jednu z téměř neporušených staveb středověku. Kostel je také památným místem **české reformace**. Poprvé zde byla věřícím podávána svátost oltářní **podobojím způsobem**. Bylo to v roce 1414 na popud kazatele Jakoubka ze Stříbra, tedy v roce, kdy byl v německé Kostnici upálen reformátor Mistr Jan

Hus,. Tato idea znamenala přijímání těla Kristova - chléb a krve Kristovy - vino z kalichu, pro všechny věřící - nikoliv jen pro kněží, jak bylo v té době obvyklé. V následujících letech se pak přijímání podobojí stalo jednou z klíčových myšlenek celého **husitství** a právě proto se stal znakem husitství **symbol kalicha**. Dále se zde na sklonku doby husitské roku 1433 a za účasti husitského hejtmána Prokopa Holého konal **Svatomartinský sněm Husitů** mezi husitskými svazy a moravskou šlechtou. Ten tehdy potvrdil nutnost jednání z katolíky i pokračování obléhání katolické Plzně.

Na kostele si také můžete všimnout velké pamětní desky sochařské rodiny Brokofů Jejímí nejslavnějšími členy byli barokní sochaři Jan a Ferdinand Maxmilián Brokof. Jejich práce jste již viděli na Karlově mostě a v řadě kostelů.

39. Kostel Panny Marie Sněžné

Jungmannovo nám. 18 118 00 Praha 1

Otevřeno: v době koncertů a bohoslužeb

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/kostel-panny-marie-snezne

Kostel Panny Marie Sněžné založil **Karel IV.** na památku své korunovace v roce 1347. Podle Karlova plánu měl být kostel

přes **100 metrů** dlouhý, výška lodi **40 metrů** a tvořil by **dominantu** celého **vého Města**

ho. Byl budován jako příští **královský korunovační chrám**, měl být skoro stejně velký

No - pražské -

ván jako příští

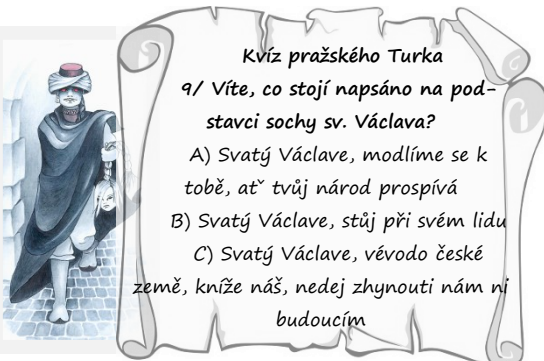
Kostel Panny Marie Sněžné

Socha sv. Václava
na Václavském náměstí

jako katedrála sv. Víta na Pražském hradě a zabral by celé dnešní Jungmannovo náměstí. Husitské války ale jeho stavbu přerušily a ta už nikdy **nebyla** dokončena. Dnešní kostel Panny Marie Sněžné je pouze presbyteriem zamýšleného trojlodního chrámu. I přesto má úctyhodné rozměry. **Jeho nejvyšší klenba měří 34 m** a tím je nejvyšším kostelem v Praze.

Název kostela pochází z legendy, kdy se ve 4. století papeži ve snu zjevila Panna Marie a přikázala, aby na místě, kde se v srpnu objeví sníh, postavil kostel, který jí bude zasvěcen - původně bazilika Santa Maria Maggiore v Římě.

Kvíz pražského Turka

9/ Víte, co stojí napsáno na podstavci sochy sv. Václava?

- A) Svatý Václave, modlíme se k tobě, ať tvůj národ prospívá
- B) Svatý Václave, stůj při svém lidu
- C) Svatý Václave, vévodo české země, kníže náš, nedej zhynouti nám ni budoucím

Během **husitských válek** byl kostel poškozen a úplně zničena jeho věž. V této době zde kázal známý radikální husitský **kněz Jan Želivský**, jehož kázání bylo hojně navštěvováno hlavně chudinou. Odtud také Želivský v roce 1419 vedl své radikální husity k **Novoměstské radnici**, kde proběhla tzv. **První pražská defenestrace**, při níž byli někteří novoměstští radní vyházeni z oken na připravené hroty kopí. O život tehdy přišlo 11 lidí a dalo by se také říci, že i král Václav IV., který když se dozvěděl o této události, zemřel v rozčilení na mozkovou mrtvici. Želivský zde byl také, po své popravě na **Staroměstské radnici** v roce 1922, pohřben.

Roku 1603 zrenovovali kostel františkáni. Z té doby pochází také složitá křížová klenba. Uvnitř kostela stojí třípatrový **monumentální oltář** - nejvyšší v Praze - jehož vnitřek je vyzdoben v barokním slohu s cenným obrazem Václava Vavřínce Reinera Zvěstování Panny Marie z roku 1724. Při františkánském klášteře vznikla také zahrada, které měla sloužit jako užitková. Nachází se právě v blízkosti kostela. V barokním období sloužila jako **ozdobný park překrásnou s barokní kaplí uprostřed**. Za druhé světové války zde němečtí okupanti **postavili hasicí nádrž**. Od roku 1950 byla zahrada **plně otevřena veřejnosti** a i dnes si zde můžete příjemně odpočinout.

40. Václavské náměstí

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/vaclavske-namesti

Kdo z vás by se při procházkách ulicemi **Prahy nezastavil u „koně“** nebo nevyužil právě toto **místo jako záchytný bod?** Nejen obyvatelé hlavního města, ale také spousta turistů se zde **denně setkává, vysedává na podstavci** a užívá si krás **Václavského náměstí**, stejně tak, jako tomu **byl v minulosti**.

Václavské náměstí je to místo, které se stalo **dějištěm nejruznějších manifestací**. Konají se zde také státní pietní akty, lidé k patě pomníku pokládají věnce.

Bulvár o délce šest set **dvaosmdesát metrů** a šířce **šedesáti metrů** je na horní straně ohraničen **Národním muzeem** a na straně dolní **Můstkem**. Náměstí můžete znát pod původním názvem **Koňský trh**. Až roku 1848 byl název změněn na **Svatováclavské náměstí**. Původ-

ně uprostřed náměstí stával **jezdecký pomník sv. Václava**, který byl v roce 1879 přemístěn do **Štůlcových sadů na Vyšehradě**.

Až v roce 1913 zde byla umístěna **Myslbekova jezdecká socha sv. Václava**, kterou známe dnes. Ta se nachází před budovu Národního muzea. Sv. Václav je zde vyobrazen společně s dalšími českými patrony, jako je **svatá Ludmila, svatá Anežka, svatý Prokop a svatý Vojtěch**. Zajímavostí je podoba, jakou autor světčům vtiskl. Při pohledu do tváře svatého **Vojtěcha** uvidíte významného **arcibiskupa Františka Schönborna**. Pokud však pohlédnete do tváře **svatému Prokopovi**, uvidíte **samotného Myslbeka**. Velkou zajímavostí je také skutečnost, že se při zhotovování **sochy nechal autor v jízdně překračovat koněm**, aby viděl, jakým způsobem a na jakých místech se **při chůzi napínají svaly zvířete**. A kdo je **vlastně onen slavný kůň**, na kterém svatý Václav sedí? Modelem se stal sedmiletý hřebec Arda, který **byl majetkem armády**.

Při založení Nového Města Karlem IV. v roce 1348 vznikla řada otevřených prostranství, **která byla určena pro trhy**. Jedním z nich byl i náš **Koňský trh**.

Náměstí v té době končilo u horních novoměstských hradeb. V těchto místech stávala **Koňská brána**, zbořená spolu s **pražskými hradbami roku 1875**. Na místě této brány vnikla v letech 1885 až 1890 budova Národního muzea. V říjnu 1918 byl u pomníku svatého Václava **vyhlášen**

Václavské náměstí

vznik Československa listinou, kterou přečetl **Alois Jirásek**, proto je před sochou vytesáno datum **28.10.1918**.

Po přestavbě právě v roce **1927 zde vznikla nová parkovací místa** pro osobní automobily a také střední pás uprostřed náměstí. V době **první československé republiky** se Václavské náměstí také stalo **prvním místem republiky**, kde byla **nainstalovaná světelná signalizace**. Během okupace **za 2. světové války** používali nacisté náměstí k masovým demonstracím. Při obsazení země vojsky Varšavské smlouvy v roce 1968 kulometry na sovětských tancích **ostřelovaly z náměstí Národního muzeum**, protože si mysleli, že se jedná o **Československý rozhlas**.

V 80. letech minulého století **se Václavské náměstí stalo dějištěm četných vystoupení proti komunistickému režimu**. Procesy vygradovaly v listopadu 1989, kdy se zde konaly demonstrace, které **čítaly více než 100 000 lidí**.

Kostel sv. Havla

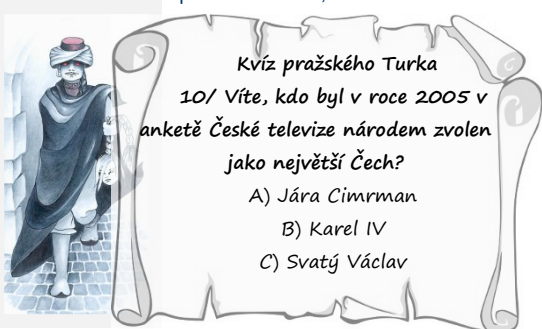
41. Kostel sv. Havla

Havelská ulice 118 00 Praha 1

Otevřeno: v době koncertů a bohoslužeb

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/kostel-sv-havla

Kostel sv. Havla nabył důležitosti ve 14. století, kdy **Karel IV.** získal při své cestě dnešním Švýcarskem v klášteře St. Gallen vzácnou relikvii – **hlavu svěťce svatého Havla**, která zde byla uložena. Dnes je kostel upraven barokně, mimořádně architekto-

Kvíz pražského Turka

10/ Víte, kdo byl v roce 2005 v anketě České televize národem zvolen jako největší Čech?

A) Jára Cimrman

B) Karel IV

C) Svatý Václav

nicky cenné je zde průčelí ve slohu iluzivního baroka vytvořené Giovannim Santinim. V interiéru najdeme **obraz sv. Tomáše Akvinského od Karla Škréty**, jednoho z našich nejvýznamnějších barokních malířů, který je v **kostele také pochován**. Přílehlé tržiště, které vidíte v Havelské ulici je v těchto místech již od středověku.

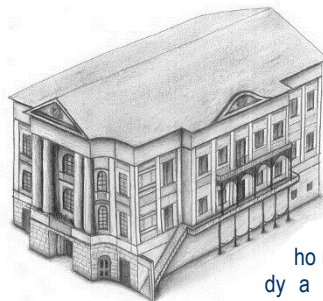
42. Stavovské divadlo

Ovocný trh 1 118 00 Praha 1

Otevřeno: v době divadelních představení

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/stavovske-divadlo

Stavovské divadlo je považováno za nejkrásnější **klasicistní budovu v Praze**. Jeho histo-

rie je spjata s významnými evropskými i českými skladateli, virtuozy i s českým národním obrozením. Jako první pražskou samostatnou divadelní budovu

ho nechal na své náklady a se svolením císaře Josefa II. v letech 1781 –

1783 postavit osvícenecký hrabě **František Nostic**. Divadlo bylo možná symbolicky vystavěno na místě, kde si dříve studenti blízké **Karlovy Univerzity** přivydělávali na živobytí krátkými hereckými vystupy. Architektem byl **Antonín Haffenecker**. Divadlo je postaveno na obdélném půdorysu, je zdobeno korintskými sloupy s podjezdem pro kočáry v přízemí. Po velkém požáru vídeňského Okružního divadla v 80. letech 19. století, při kterém zemřeli téměř všichni návštěvníci tohoto divadla, vyšlo v Rakousku-Uhersku nařízení o zvýšení bezpečnosti divadelních budov. Tehdy muselo být také Stavovské divadlo zásadně přestavěno. Architektem Wolfem zde byly vybudovány nouzové východy, rozšířeny schodiště, přistavěny balkony, takže budova mohla být vyprázdněna během pěti minut. V roce 1920 se divadlo stalo součástí **Národního divadla**.

Stavovské divadlo je známé především jako oblíbená **scéna W. A. Mozarta**. Mozart zde několikrát koncertoval, zažil zde první veřejný úspěch své **opery Figarova svatba**, jejíž premiéra ve Vídni propadla. Dne 28. 10. 1787 zde měla premiéru Mozartova opera, která už byla složena speciálně pro Prahu a o níž se říká, že její poslední party Mozart psal noc před premiérou, **Don Giovanni** a sám Mozart ji dirigoval u klavíru orchestru. Nedlouho na to zde měla premiéru další Mozartova opera **La Clamenza di Tito**, složená k příležitosti **korunovace Leopolda II. českým králem**. V roce 1834 zde také měla premiéru jedna z prvních ryze českých divadelních komedií **Fidlovačka**, ve které poprvé zazněla píseň *Kde domov můj*, dnes česká **národní hymna**.

Karolinum

43. Karolinum

Ovocný trh 3 118 00 Praha 1

Otevřeno: dle akcí

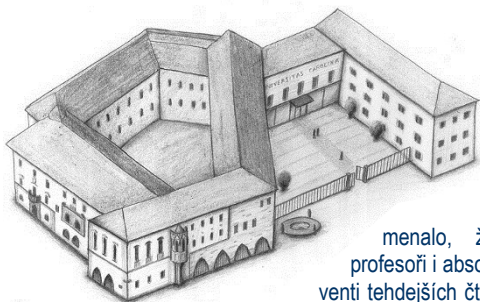
Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/karolinum

Karolinum je srdcem **pražské (Karlovy) univerzity**, kterou založil roku **1348 Karel IV. jako první vysoké učení ve střední Evropě**. Univerzita byla nejen centrem

vzdělanosti, ale soustřeďoval se v ní po celé generace i náboženský a politický život, a to nejen český. Do nově založeného učení přicházeli studovat **studenti z celé**

Evropy - Angličané, Francouzi, ale zejména Němci. Univerzita tehdy vyučovala tzv. Obecné učení, což zna-

menalo, že profesori i absolventi tehdejších čtyř fakult (právnícké, lékařské, teologické a filozofické) mohli působit ve všech zemích, které uznávala římsko-katolická církev.

Karolinum

Karolinum vzniklo v roce 1383 přestavbou honosného domu kutnohorského mincmistra Rotleva. Ale z původní stavby Karolina dnes zůstal zachován jen bohatě zdobený gotický arkýř, původně součást univerzitní kaple, gotická křížová klenba chodby a pár dalších segmentů. Vnějšík budovy má barokní charakter s dochovanými a částečně odkrytými gotickými prvky. Uvnitř budovy je velká aula ze 17. století, která prostupuje 1. a 2. patrem stavby.

V Karolinu také působil jako univerzitní profesor reformátor **mistr Jan Hus** a po jeho smrti se stala univerzita **centrem náboženského reformního hnutí**. Na počátku 17. století po bitvě na **Bílé hoře** získali univerzitu **Jezuité** a ti tehdy z budovy odstranili vše co připomínalo husitskou dobu.

Dnes je budova upravena **architektem Jaroslavem Fragnerem** a je **nejstarší dosud plně užívanou univerzitní budovou v Evropě**.

44. Jindřišská věž

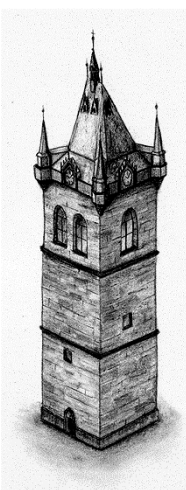
Jindřišská

118 00 Praha 1

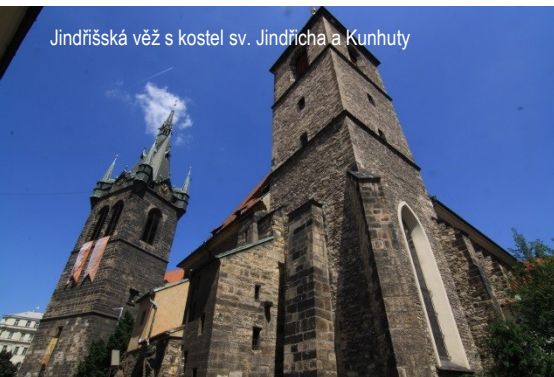
Otevřeno: denně 10.00—19.00

Podrobné informace na: www.praguecityline.cz/pamatky/jindriska-vez

Jindřišská věž je jednou z **pražských dominant** viditelných z dalekého okolí. **Věž je 65,7 m vysoká** a zajímavostí je, že její krov je vysoký necelých 32 m, což je téměř polovina její celkové výšky. **Věž je původní renesanční zvonici**, která byla **součástí kostela sv. Jindřicha a Kunhuty** (kostel vidíte na druhé straně silnice).

Věž i kostelík byli umístěny na jedné z nejdůležitějších ulic středověké Prahy, která spojovala Václavské náměstí tehdy Koňský trh a Senovážné náměstí – Senný trh. Další zajímavostí zvonice je její **pozdně gotický zvon Maria z roku 1518 o průměru 101 cm** a téměř **nová komorní zvonkohra z roku 2003**, umístěná v 10. patře věže, která je součástí malé koncertní síně a tvoří evropský unikát.

Jindřišská věž s kostel sv. Jindřicha a Kunhuty

Památky na trase:

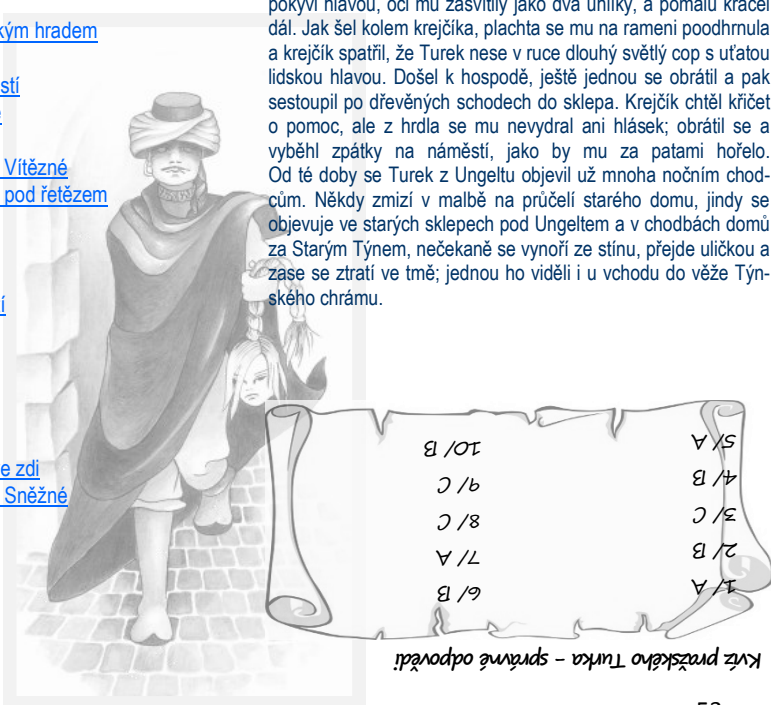
1. [Obecní dům](#)
2. [Prašná brána](#)
3. [Dům U Černé Matky Boží](#)
4. [Kostel sv. Jakuba](#)
5. [Ungelt](#)
Staroměstské náměstí
6. [Chrám Panny Marie před Týnem - Týnský chrám](#)
7. [Pomník Mistra Jana Husa](#)
8. [Staroměstská radnice](#)
9. [Kostel sv. Mikuláše](#)
Židovské město
10. [Pinkasova synagoga](#)
[Starý židovský hřbitov](#)
[Klausova synagoga](#)
11. [Maiselova synagoga](#)
12. [Staronová synagoga](#)
13. [Španělská synagoga](#)
14. [Anežský klášter](#)
15. [Kostel sv. Haštala](#)
16. [Ministerstvo průmyslu a obchodu](#)
17. [Právnická fakulta](#)
18. [Rudolfinum](#)
19. [Mánesův most](#)
20. [Strakova akademie](#)
Pražský hrad
21. [Valdštejnský palác](#)
22. [Zahrady pod Pražským hradem](#)
23. [Kostel sv. Tomáše](#)
24. [Malostranské náměstí](#)
25. [Chrám sv. Mikuláše](#)
26. [Vrtbovská zahrada](#)
27. [Kostel Panny Marie Vítězné](#)
28. [Kostel Panny Marie pod řetězem](#)
29. [Lennonova zeď](#)
30. [Kampa](#)
31. [Karlův most](#)
32. [Křižovnické náměstí](#)
33. [Smetanovo nábřeží](#)
34. [Krannerova kašna](#)
35. [Národní divadlo](#)
36. [Rotunda sv. Kříže](#)
37. [Kaple Betlemská](#)
38. [Kostel sv. Martina ve zdi](#)
39. [Kostel Panny Marie Sněžné](#)
40. [Václavské náměstí](#)
41. [Kostel sv. Havla](#)
42. [Stavovské divadlo](#)
43. [Karolinum](#)
44. [Jindřišská věž](#)

...A jak to bylo s naším Turkem, který nás provázal kvízem?**Místo výskytu:** V okolí Ungeltu a Staroměstského náměstí**Čas výskytu:** za úplňku**Nebezpečnost:** není nebezpečné**Vysvobození:** neznámé

Spatříte-li za tiché, měsíčné noci statného Turka, který v ruce drží za světlé copy useknutou dívčí hlavu, nebude vám patrné do smíchu. Taky na tom nic k smíchu není. Ale nic se vám nemůže stát. Turek netouží po vašem životě a nechce vás ani děsit.

Zasnoubil se s krásnou šenkýřovou dcerou, ale než si ji vzal, musel se vrátit na pár let zpět do Turecka. To odskočení mu trvalo téměř dvacet let, a když se vrátil, byla šenkýřova dcera dávno vdaná za nějakého pána z Kutné Hory. Turek tuto spleť situací vyřešil po Turecku. Usekl své milé hlavu, a tím se odsoudil k věčnému strašení v oblasti Týnského chrámu.

Jak se na strašidlo v Ungeltu přišlo: Jednou pozdě v noci se stala podivná věc: kolem Starého Týna se vracel domů chudý krejčík. Byla temná noc a krejčík váhal, nechtěl se sám pustit do zšeřelých a opuštěných uliček Ungeltů; čekal a doufal, že se objeví nějaký pozdní chodec, ke kterému by se mohl přidat, ale nikdo se neobjevoval, jen měsíc vycházel a zase mizel mezi černými oblačky. U vchodu do starodávných sklepů, kde měli zboží bednář, náhle něco zasvítilo; krejčík už myslel, že se konečně dočkal, rozběhl se blíž, ale náhle strnul: ze stínu vystoupil muž s turbanem na hlavě a v širokém hedvábném plášti, pokývl hlavou, oči mu zasvítily jako dva uhlíky, a pomalu kráčel dál. Jak šel kolem krejčíka, plachta se mu na rameni poodhrnula a krejčík spatřil, že Turek nese v ruce dlouhý světlý cop s utatou lidskou hlavou. Došel k hospodě, ještě jednou se obrátil a pak sestoupil po dřevěných schodech do sklepa. Krejčík chtěl křičet o pomoc, ale z hrdla se mu nevydral ani hlásek; obrátil se a vyběhl zpátky na náměstí, jako by mu za patami hořelo. Od té doby se Turek z Ungeltu objevil už mnoha nočním chodcům. Někdy zmizí v malbě na průčelí starého domu, jindy se objevuje ve starých sklepech pod Ungeltem a v chodbách domů za Starým Týnem, nečekaně se vynoří ze stínu, přejde uličkou a zase se ztratí ve tmě; jednou ho viděli i u vchodu do věže Týnského chrámu.

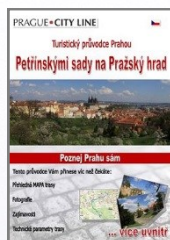
Kvíz pražského Turka – správné odpovědi

HRADČANY

více na www.praguecityline.cz

[PRAGUE CITY LINE - PETŘINSKÝMI SADY NA PRAŽSKÝ HRAD](#)

- tato pro mnohé nejomantnější trasa v Praze vás provede **nejkrásnější** částí pražského vrchu **Petřín**, neminete Petřinskou rozhlednu, Bludiště, Růžový sad ani Strahovský klášter. Projdete místy s nejkrásnějšími výhledy na Prahu.

[PRAGUE CITY LINE - PRAHA 2](#)

- Tištěný průvodce Prahou 2 vás provede značenou turistickou naučnou trasou PRAGUE CITY LINE. Praha 2 je zcela výjimečným, málo objeveným místem. **Trasa Prahou 2 je značena přímo v ulicích Prahy 2.**

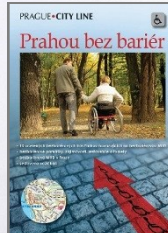
[PRAGUE CITY LINE - Praha 3](#)

Žižkov býval a možná i dnes je svéráznou městskou čtvrtí Prahy. Žižkováci jsou stále na svoji čtvrť hrdí a žijí si svým poklidným kavárenským životem, v ulicích se poznávají, zdraví, popovídají, vypijí pívko.

[PRAGUE CITY LINE - NAKUPUJEME V PRAZE](#)

- Stáhněte si průvodce pražskými obchodními a nákupními centry ve zkrácené podobě. Najdete v něm nejdůležitější informace, které vám usnadní rychlou orientaci mezi centry i popíší jejich služby i nad rámec nakupování. Budete vědět kde zaparkovat, za kolik, co s dětmi, kde si odpočinout ...

[PRAGUE CITY LINE - PRAHOU BEZ BARIÉR](#)

- Praha je považována ze jedno z nejkrásnějších historických měst celé Evropy, ale pro bezbariérové cestování často znamená mnoho komplikací. Sestavili jsme průvodce **10 -ti** podrobně popsaných bezbariérově

[PRAGUE CITY LINE - CESTUJEME BEZ BARIÉR PO ČECHÁCH](#)

- Publikace je zaměřena na oblast turistiky vozíčkářů a zpřístupňování informací o bezbariérovém cestování po České republice. Publikace obsahuje **10 bezbariérových tras**, které sestavili samotní vozíčkáři.

Stahujte sami !

kontakt: ROVOJ CESTOVNÍHO RUCHU o.s.

Jagellonská 2428 / 17

130 00 Praha 3

Telefon: +420 724 333 242

E-mail: praguecityline@gmail.com

info@praguecityline.cz

www.praguecityline.cz